ТАРЯА ХУРЯАЛГА, ГҮРЭНДЭ ТУШААЛГАЯА ҮДЭР ҺҮНИГҮЙ ЯБУУЛАЯ

Тиихэ зуураа тэжээл бэлэдхэлгээ мартажа огто болохогүй

ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

40-дэхи жэлээ гарана

БУРЯАД ҮНЭН

...С-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

...01 (10262) | 1963 оной августын 25, воскресени | Сэн 2 мүнгэн

...оммунис ёһоор ...аһуужа һураха

...байгуулалтын шэнэ илалтанууд тухай ...роной бүхы нютагуудһаа үдэр бүхэндэ ...мунизмын материально-техническэ үндэһэ ...улха, коммунис ёһоной олониитын харил...батадхаха, шэнэ хүниие ургуулан хүмүү...аар асари ехэ хүдэлмэри эмхидхэхэ зуу...хүнүүдэй ажаһуудалые шэнэдхэн хубилга...байдал улам һайжаруулха тухай ленинскэ ...нэй Центральна Комитет ехэ оролдолго ...алшадай бодото олзо доходынь шууд түр...на, байдалынь улам һайжарна. Ниислэлэй ...уудые бариха проектнүүдые һаяхан хара...эдэй шэнэ саад, яслинуудые түргэнөөр ...үгэхэ, ажалшадай бүлэнэрэй амарха ...дые олоор бариха шухала гэжэ нүхэр ...ев тусгаар онсолон тэмдэглээ һэн.

...ой ажаһуудалые болбосон зохид болгохо ...унизмын материально-техническэ үндэһэ ...улха хэрэгэй шухала хубинь болоно. Ма...аялигай ургаха тудам коммунис ёһоной ...үн дэгээн тогтон бии болохо гэжэ һанаха ...уруу гээшэ. Эгээл иимэһээ Коммунис пар...ниие ажалда дуратайгаар, тэрэниие хүн...мүүжүүлхэ, ажал дээрэ хүнүүдтэ ха...хо ябадалые олониитын дунда хэгдэхэ ...ай хүдэлмэриин гол хуби болгон табиха ...уудалда шэнэ ёһоор хандалга хүмүү...алша совет хүниие—коммунизм байгуу...н һайхан абари заншалтайгаар хүмүү...үгтэ ехэ анхарал хандуулна.

...лон **ажаһуудал хадаа коммунис ёһоор ...таһаршагүй хубинуудынь болоно»** гэжэ ...-гай июниин Пленумэй тогтоол соо онсо...эгдэнэ. **«Коммунис ёһоной ажаһуудал ба...лөө, тэрэнэй хүсэд һайн һайхан байхын ...ажаһуудалһаа, гэр бүлэ доторой харил...шанай бүхы үлэгдэлнүүдые зайсуулхын ...л хэхыень»** уряалан бүхы партийна, со...фсоюзна, комсомольско организацинуудта ...даһан байгаа.

...лион совет хүнүүд шэн зоригтойгоор, ша...каллалгын үльгэр жэшээ үйлэдбэри дээрэ ...ураа, ажаһуудалда коммунис ёһоной ха...оохын түлөө эдэбхитэйгээр оролдодог, ...байгуулагшын сахиха абари заншалай ...ор ажаһуудаг байна.

...ажаһуудаг газарнуудтань соёл сурта...үлгын хүдэлмэри хэхэ олон шэнэ онол ...үлэй жэлнүүдтэ, илангаяа партиин XXII ...шо, партийна организацинуудай үүсхэ...лонхой. Хүн зоной дунда политическэ хү...э, ажалшадай ажаһуудалыень, сүлөөтэй ...өөр эмхидхэхэ талаар Москвагай, Ленин...бышевай, Севастополиин болон бусад хэ...родуудай партийна организацинууд үнэтэ...тэй болоо.

...коммунистнууд үйлэдбэриин болон ню...дтахи парторганизацинуудай хоорондо...арисаае үргэдхэн бэхижүүлнэ, байрын ...гаража, хүн зоной һуудаг газартань ехэ ...энэ. Болбосон ёһоор, жэшээтэ һайнаар ...эрнүүдэй түлөө үргэн ехэ хүдэлөөн Влади...нэрэмжэтэ заводой ажалшадай үүсхэ...нхэй. Зарим районуудта гэр байрын уп...эй коллективүүдтэ туһаламжа үзүүлхын ...риятинуудта хүдэлдэг коммунистнуудһаа ...уппанууд байгуулагдаад, амжалтатайгаар ...на. Долоон жэлэй даалгабаринуудые бол...д дүүргэхын түлөө, мүн соёл болбосоро...далда коммунис ёһоор хандалгын түлөө ...калшад ленинградайхидтай мүрысэдэг.

...энэ үүсхэлые оролдосотойгоор дэмжэн хүг...уудалай бүхы «жэжэ зүйлдэ» ехээр анха...улха, социалис ёһо журим сахидаггүй-шүүлые тэсэдэггүй эрхэ байдал бии болгохо, хуушанай үлэгдэлнүүдтэ, хорото заншалнуудта эсэргүүсэхэ, совет үедэ бии болоһон ёһо заншалые дэлгэрүүлхэ гээшэ партийна организаци бүхэнэй, коммунист бүхэнэй уялга болоно. Бүлэ болон һургуули, үйлэдбэри болон ажаһуудал—хүниие коммунис ёһоор хүмүүжүүлхэ ниитэ хэрэгэй таһаршагүй хубинуудынь болоно.

Коммунис ажалай түлөө хүдэлөөе ажаһуудалда коммунис ёһоор хандалгын түлөө хүдэлөөнтэй бодотоор холбохые КПСС-эй ЦК-гай июниин Пленум уряалаа һэн. Гэхэтэй хамта бүхы хүмүүжүүлгын хүдэлмэриие предприяти, цех соо хээд лэ һуужа байдаг партийна организацинууд, пропагандистнууд болон агитаторнууд үшөөл үсөөн бэшэ бии. Предприятиингаа хашааһаа гаран сасуу хүдэлмэришэн хүнэй коллективэйнгээ, олониитын нүлөөндэ орохоёо болижо, заримдаа архидадаг, хулигантадаг, тааруугүй ябадал гаргадаг ушар үсөөн бэшэ үзэгдэдэг, үзэгдэхэньшье гайхалтай бэшэ байна.

Хүн зоной байдаг газартань хэгдэхэ хүдэлмэридэ ёһо тэдыгээр хандалгые илангаяа тэсэжэ болохогүй. Энэ хадаа эгээн лэ һайн үүсхэлэй дэлгэрэлгые һаатуулна. Баруун-Сибириин металлургическа заводой партком залуушуулай дунда хэгдэхэ хүдэлмэри тухай олон шиидхэбэринүүдые гаргаһан байха юм. Залуу барилгашадтай уулзажа хөөрэлдэхын тулада хамтын байрада, гэрнүүдтэнь барилгын хүтэлбэрилэгшэдэй, инженернүүдэй, мастернуудай ерэхэ үдэрнүүдшье тогтоогдоһон байха юм. Зүгөөр энэ һайн үүсхэл дүүргэгдээгүй, хүтэлбэрилэгшэд залуу хүдэлмэришэдтэй уулзалгада һайнаар бэлэдхэдэггүй байгаа. Тиимэһээ ёһотойл үнэн зүрхэнэй хөөрэлдөөн болоно шададаггүй байгаа. Гэбэшье хэмжээ ябуулгануудай түсэбтэ «тэмдэгүүд» алгадгүй табигдадаг байгаа. Барилга дээрэ хулигантаха ябадалай үсөөрдэггүй, хүдэлмэришэдэй ажалһаа олоороо гаража ошодог зандаа байгаа хадань, эдэ «тэмдэгүүдынь» туһа болоо гээшэ аал?

Ажаһуудалда коммунис ёһоор хандалга хүмүүжүүлхын, тэрэнэй муу талыень зайсуулхын тулада соёл сурталай талаар нүлөөлэлгын бүхы аргануудые: хэблэл, радио, кино, телевидени болон соёл культурын гуламтануудые һайнаар хэрэглэхэ шухала. Клубуудай, Культурын ордонгуудай, олониитын дунда культурно-хүмүүжүүлгын хүдэлмэри ябуулха бусад пунктнуудай хүдэлмэриин шанарые дээшэлүүлхэ хэрэгтэй. Тиихэтэй хамта бүлэдэнь ошожо, хүн бүхэнтэй хөөрэлдэхэ гээшэ эгээн лэ шухала, эгээн лэ үрэ ехэтэй арга болоно. Харин хүнэй хубиин ажаһуудалай жэжэ зүйлнүүдтэ таагүйгөөр хамааран оролсожо болохогүй, зүгөөр хүнэй тааруугүй ябадалда хамаагүйгөөр хандаха, хэрэгсээхэгүй гээшэ бүришье хоротой гээшэ. Олониитын һанал бодол, агитаци, пропагандын онол арганууд хубалза зайгуулнуудта, хобдог хомхойшуулда, архиншадта, хуушанай абари заншалтай, мухар һүзэгтэй хүнүүдтэ эсэргүүгээр зорюулагдаха ёһотой.

Ерээдүй тээшээ найдамтайгаар дабшаха, коммунис байгуулалтын бүхы һалбаринуудта шэнэ шэнэ амжалтануудые туйлаха зуураа, совет арад өөрынгөө уужам ехэ гэр дотор жэшээтэ һайн, коммунис ёһо гурим тогтооно. Манай городууд болон тосхонууд, гэрнүүд болон үйлсэнүүд коммунис ёһоной харилсаанай бодото үйлсэнүүд ажаһуудалай хуушан заншалнуудай дэлгэрхын аргагүй газарнууд болохо ёһотой. Нүхэр Н. С. Хрущевой гоёон найруулжа хэлэһэнэй ёһоор, **«Капиталис абари заншал бэедээ шэнгээһэн хүниие коммунизмда абаашажа болохогүй»**. Һайнаар ажаллаха, амарха хэрэгтэнь совет хүнүүдтэ туһалха, ажаһуудалда зүбөөр, ленинскэ ёһоор һайнаар хандалга хүмүүжүүлхэ, дэлхэй дээрэ эгээн лэ гэгээн гэрэлтэй общество байгуулжа байһан хүнүүдэй коммунис ёһоор ажаһуулгадань һаад ушаруулдаг бүхы юумые хайра гамгүйгөөр зайсуулха гээшэ бүхы партийна организацинуудай, бүхы совет олониитын хэрэг болоно.

(«Правдын» августын 24-нэй түрүү бэшэг).

Уялгаяа бэелүүлжэ эхилээбди

Колхознай жэлһээ жэлдэ орооһо болон бобово ургамалнуудай тарилгые үргэдхэнэ. Энэ жэл бүхыдөө 8900 гектар оробһото ургамалнуудые тариһан байнабди. Тэрэнэймнай 7500 гектарынь үндэр ургасатай шэниисэ юм. Хабарай үедэ сагай уларилай таарамжагүй байһанһаа боложо, бүхы оробһото ургамалнуудаймнай эдеэшэхэнь бага зэргэ хожомдоһон ушартай. Тиимэһээ таряа хуряалгадаа һаянайл шууд орббобди. Мүнөө бүхыдөө 16 жатка, «С-6» комбайн шэниисые баал болгон хадана. Ойрын үдэрнүүдтэ үшөө 3—4 жатка таряа хадалгада гаргахабди.

Подборщигтой 18 «СК-3» комбайнууд хатаһан баалнуудые суглуулан сохижо эхилээ.

Механизаторнуудная өөһэдынгөө урдахи үүргые һайнаар мэдэржэ, түрүүшын үдэрһөө эхилэн, таряа хадаха үдэр бүриингөө даабариие холо үлүүлэн дүүргэнэ. Шэниисэ хуряалгын түрүүшын 4 үдэрэй туршада 1400 гектар баал болгон хадагдаа. Тэрэнэйнгээ 250 гектарыень суглуулан сохёо.

Гүрэндөө энэ жэл 25 мянган центнер оробһо тушааха социалис уялга абаа һэмди. Энэмнай түсэбһөөмнай 9 мянган центнерээр ехэ болоно.

Мүнөө энэ бага бэшэ уялгаяа бэелүүлжэ эхилээбди. Үсэгэлдэр түрүүшын 100-гаад центнер шэниисэ Мөөрөөшын заготзернодо тушаагдаа.

И. Иванов,
Хяагтын «Дружба» колхозой түрүүлэгшэ.

* * *

2000 ЦЕНТНЕР—ГҮРЭНДӨӨ

ПЕТРОПАВЛОВСКА (Телефоноор абтаба). «Октябрьский» совхозой хүдэлмэришэд энэ жэлэй ургаса хуряалгаяа эмхи гуримтайгаар ябуулжа байна. Мүнөө 12 мянган гектар оробһото ургамалнуудһаа 4 мянгыень баал болгон хадаа. Тэрэнэйнгээ 500 шахуу гектарыень суглуулан сохёо. Тиихэдэ хэдэн «С—6» комбайнууд сэхэ комбайндажа байна. Тэдэмнай мүнөө 500 гаран гектар шэниисэ хуряаба.

Совхозой 4-дэхи отделенидэ таряа хуряалга илангаяа һайнаар ябуулагдана. Эндэхи механизаторнууд бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлнэ. Ажалай түрүүшүүлэй зэргэ үдэрһөө үдэртэ үргэдэнэ. Жэшээнь, үнинэй механизатор Александр Яковлевич Гаськов «ЖБ—4,6» түхэлэй лафетнэ жаткаар шэниисээ баал болгон хадахадаа, үдэр бүри 16 гектар сабшаха нормотой аад, харин 30—35 гектар хүрэтэр хадана. Хүдэлмэриинь шанар тон һайн. Мүн дүй дүршэлтэй болоһон комбайнер Александр Фёдорович Гаськов «С—6» комбайнаар шэниисэ баал болгон хадаха зуураа, 20—25 гектар хүрэтэр нормоёо үлүүлнэ.

Эндэхи механизаторнуудай бүлэ соо үшөө нэгэ Гаськов бии юм. Тэрэниие Федор Николаевич гээд нютагаархиниинь нэрлэдэг. Энэ нүхэр «СК—3» комбайнаар баалнуудые суглуулан сохино. Тиихэдээ үдэр бүриингөө даабариие 150—160 процент дүүргэнэ.

Эгээ мүнөө совхозоймнай тариалан дээрэ таряа баал болгон хадалгада 24 лафетнэ жатка болон комбайнууд хүдэлнэ. Тиихэдэ үшөө 13 комбайн хатаһан баал суглуулна.

Шэнэ ургасынгаа дээжые гүрэндэ тушаажа эхилээбди. Үнгэрһэн хэдэхэн үдэрэй туршада 2000 центнер шэниисэ гүрэнэйнгөө амбаарта оруулаад байнабди. Таряа тушаалгын хэмжээн үдэрһөө үдэртэ нэмэжэ, хүдэлмэриин эршэ шангадажа байнхай.

Шэнэ ургасаяа саг соонь, гээлтэ хоролтогүйгөөр хуряаха, гүрэндөө 24 мянган центнер оробһо худалдаха гэһэн социалис уялгаяа нэрэтэй солотойгоор дүүргэхын түлөө тэмсэл совхозоймнай поли, оробһоной тоог дээгүүр үдэрһөө үдэртэ улам шангадана.

Ф. Братущенко,
Зэдын үйлэдбэриин управлениин «Октябрьский» совхозой главна агроном.

Орхигдошогүй асуудал

Харлангай таряа абалгын пунктда Мухар-Шэбэрэй үйлэдбэриин управлениин колхоз, совхозуудһаа шэнэ ургасын оробһо тарян үдэрһөө үдэртэ улам ехээр асарагдана.

Юрэдөө энэ пунктмнай сүүдхэдээ 80 тонно оробһо тушаажа абаад, тэрээнээ сэбэрлэжэ, хатаажа, складуудтаа хадагалжа үрдихэ арга боломжотой юм. Хэрбээ сүүдхэ соо энээнһээ үлүүшье оробһон ерээ һаа, таряагаа бултыень саг дары абажа үрдихэл байхабди.

Гэбэшье орхигдошогүй нэгэ тон шухала асуудал бии. Юуб гэхэдэ, эндэ оробһо таряатай ерэһэн колхознигууд, совхозой хүдэлмэришэд, жолоошод умдаа харюулха, эдеэлхэ аргагүй. Эндэмнай столовошье, буфедшье үгы байһаар. Охин Булагай сельпогой түрүүлэгшэ А. А. Никифоровта «Заготзерногой» дэргэдэ столово нээхын талаар оло дахин һануулһан, хэлэһэн байнабди. Нүхэр Никифоров эдеэ шанаха, буфедтэ ажаллаха хүнүүд олдоногүй гээд лэ, хэлэһыемнай хэрэгшээнэгүй.

М. Коноваленкова,
«Заготзерногой» ахалагша бухгалтер.

Горохой баян ургаса

Тэжээл ехэтэй ургамал болохо горох манай совхозой тариалан дээрэ бата бэхеэр нютагжаа. Байгша ондо тэрэниие аяар 1508 гектарта таряа гээшэбди. Мүнөө горохнай ямаршье поли дээрэ, хаа хаанагүй һайнаар ургаа. Тэрэнээ гээлтэ хоролтогүйгөөр богонихон болзор соо хуряажа абахын талаар механизаторнууднай ехэхэн оролдолго гаргана.

Горох хуряалгада Красноярскын эрдэм-шэнжэлэлгын хүдөө ажахын институдай хүдэлмэрилэгшэдэй гаргаһан онол аргые үргэнөөр нэбтэрүүлһэнэйнгээ ашаар горитойхон амжалта туйланабди. Эндэ мүнөө горох сабшахаар түхеэрэгдэһэн тракторна 12 косилка хүдэлнэ. Хатаһан таряагаа үргэн болгоһон подборщигуудтай «СК-3» комбайнуудаар суглуулан сохино.

Совхозой түрүү комбайнернууд Василий Соснин, Александр Округин, Иннокентий Шорич гэгшэд «СК-3» комбайнаар үдэрэй 10—13 гектар горох суглуулан сохино.

Энэ жэл горохоймнай ургаса яһала һайн гэжэ хэлэмээр: гектарай дунда зэргээр 12—13 центнер оробһо хуряан абаабди.

Мүнөө горохойнгоо дээжые гүрэндөө тушаажа эхилээбди. Һүүлэй хоёр үдэрэй туршада хэдэн арбаад центнер эрхим шанартай горохой оробһо бэлэдхэлэй пунктда абаашаабди.

В. Кожемякин,
Кабанскын ... совхозой экономист-түсэблэгшэ.

Түсэбөө дүүргэхэ дүтэлөө

Санагын «Коммунизм» колхозой бүхы ажахытай танилсаха гээ һаа, үдэр соо хойнонь гарахагүйт. Эбэртэ бодо мал олоор үсхэбэрилдэг энэ ажахы 5000 гаран үхэртэй юм. Энэ олон мал адууһа бүрин бүтэнөөр, гарза хоролтогүйгөөр ондо оруулхын түлөө али зэргын ехэ тэжээл хэрэгтэй гээшэб.

Теэд яабашье һаань ниитынгээ мал бардам хүрэхэ үбһөөр хангаха хэрэгтэй ха юм. Тиимэһээ энэ ажахы үбһэ хуряалгада һайн бэлэдхэл хэжэ, хаһа соогоо сабшалан дээрээ гараа һэн. Эндэ аяар 31 бригада, звено эмхидхэгдэжэ, тус тустаа тусхай түсэб уялга абаад һэн.

Эдэ бригада, звенонууд үбһэ ехээр абахын тула шанга тэмсээ. 1,5—2 мянган центнерһээ багые сабшажа, һүрилһэн коллективүүд эндэ байхагүй. Хойто Эрээн гэжэ газарай сабшалан дээрэ хүдэлдэг нүхэр С. Д. Цыдымпиловэй бригада августын 20-ной байдалаар 3000 гаран центнер үбһэ һүрилжэ абанхай.

Анхан тус колхоз байгуулагшад, мүнөө пенсионернүүд нүхэд П. Д. Долсоев, Ц. Ц. Юмжитов гэгшэд өөһэдынгөө һайн дуранай эдэбхи үүсхэлээр үбһэ хуряалгада гараад һэм. Нүхэр Долсоев тиихэ зуураа звено хүтэлбэрилөө. Тэрэнэй звено мүнөө 2000 гаран центнер үбһэ абанхай.

Адууһа малдаа шэмэтэ тэжээл—силос даража байгшадые магтамаар. Колхозник нүхэр Ц. Д. Бадмаевай толгойлдог силос даралшадай комплексно бригада һайнаар хүдэлнэ. Тэрэ бригада 4 комбайнтай, 4 трактор, ашаанай 5 автомашинатай. Эдэнэр богонихон саг соо Болхой, Сэнтэ гэжэ газарнуудта 350 тонно силос дараа.

Мүнөө тус бригадаархин Сарлан гэжэ нютагта силослэгдэхээр таригдаһан ургамалнуудые сабшажа, шэмэ шүүһыень алдахуулангүй даража байна. Механик-комбайнер Р. Д. Зундуев 4,5 гектарай ногоо сабшахын орондо 5—6 гектарта хүргэнэ. Шофер Б. Д. Дамеев баһал бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлжэ байдаг.

«Коммунизм» колхозой ажалшад үбһэ хуряалгын, силос даралгын түсэб ойрын сагта дүүргэхээр шиидэнхэй.

Д. Балданов,
манай штатнабэшэ корр.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: 1. Механик-комбайнер Р. Д. Зундуев. 2. Ногоон ургамалые комбайнаар хуряажа, хэршэн сабшажа ябана.

Авторай фото.

Колхоз, совхозуудһаа мэдээсэнэ

✦ Түнхэнэй аймагай Саянай совхозойхид үбһэ хуряалгын эхилһэнһээ хойшо ниитынгээ адууһа малда нилээдгүйхэн тэжээл бэлдэжэ абанхай. Тэжээл бэлдэлгэн дээрэ дэлгэрһэн мүрысөөндэ Пермяковай звено түрүүлжэ ябана. Тус звеногой хажууршад Илья Зверев, Ширетор Хандахаров, Устинья Зверева гэгшэд үдэр бүриингөө даабариие 130 процент хүрэтэр дүүргэнэ.

✦ Улаан-Үдын үйлэдбэриин управлениин «Гигант» колхоз горох, шэниисэ, яарса хуряалгаяа зэргэ ябуулна. Һүүлэй хоёр-гурбан үдэрнүүдтэ сабшагдаһан таряагаа суглуулжа эхилээ. Мүнөө жэлэй ургасын түрүүшын 70 га хуряагдаа.

Н. С. Хрущев Югославида айлшалһаар

...августын 23. ТАСС-ай ...нүүд Д. Бочаров И. ...мэдээсэнэ: ...ЦК-гай Нэгэдэхи секре...эй Министрнүүдэй Со...үүлэгшэ Н. С. Хрущев ...тэрэниие үдэшэжэ яба...ндропов, Н. Г. Егоры...лстиков гэгшэд тусхай ...елградһаа Черногориин ...еспубликын ниислэл ...бо.

...августын 23. ТАСС-ай ...нүүд Д. Бочаров, ...шэд мэдээсэнэ: ...агаар үглөөнэй 9 час... Центральна Комитедэй ...ретарь, СССР-эй Мини... Соведэй Түрүүлэгшэ ...ев һамгантаяа тусхай самолёдоор Черногориин Социалис Республикын ниислэл Титоград мүнөөдэр ерэбэ.

Югославиин коммунистнуудай Союзай генеральна секретарь, Югославиин Социалис Федеративна Республикын президент Иосип Броз Тито һамгантаяа Н. С. Хрущевтой суг ерэһэн байна.

Республикын вице-президент А. Ранкович, Советскэ правительствын толгойлогшые үдэшэжэ ябаһан Ю. В. Андропов, Н. Г. Егорычев, В. С. Толстиков мүн ерэлсээ.

Титоградта дүтэхэн оршодог Голубовцы гэдэг сэрэгэй аэродром совет, югослав тугуудаар шэмэглэгдэнхэй байба. Тэндэ хүндэлэлэй харуул габигдажа, СССР-эй, Югославиин гүрэнэй гимнүүд гүйсэдхэгдээ.

Черногориин коммунистнуудай Союзай ЦК-гай секретарь Д. Пайкович, Югославиин коммунистнуудай Союзай ЦК-гай гүйсэдкомой гэшүүн, Югославиин конституционно сүүдэй түрүүлэгшэ Б. Йованович, Черногориин Скупщинын түрүүлэгшэ А. Мугоша, республиканска правительствын түрүүлэгшэ В. Джуранович болон тусхай тушаалтай хүнүүд Н. С. Хрущевые угталсаба.

Н. С. Хрущевто, тэрэниие үдэшэжэ ябаһан хүнүүдтэ пионернүүд баглаа сэсэгүүдые баряа.

Н. С. Хрущев президент Тито хоёр городто ойро зуурахана байгаад, Цетинье ошохоёо гараба.

Айлшадые, Югославиин хүтэлбэрилэгшэдые бүхы ябаха замдань хүн зон хани халуунаар угтаба.

СССР-эй МИНИСТР АКАДЕМИК Н. В. МЕЛЬНИКОВЭЙ ХӨӨРӨӨНЬӨӨ

...нүүрһэн туйлай ехэ ...артай гэжэ ородой ...рдэмтэ Д. И. Менде...эглэһэн юм. Нээрээ...уу нүүрһэнэй хэрэг...й арадай ажахын нэ...лбари байхагүй. Зү...эй үедэ мүн ехэ удха ...нефть, газ бии бо...эшье һаань. шулуу ...удха шанар зандаа

...ой үдэрэй 16-дахяа ...дожэ байһан энэ үдэр ...нүүд горнягуудай гай...армиие үнэн зүрхэн...шална.

...ай корреспондент А. ... СССР-эй Госпланай ... түлишын промышленностиин талаар гүрэнэй комитедэй түрүүлэгшэ, СССР-эй министр академик Н. В. Мельниковтэ хандажа, долоон жэлэй түсэбэй эхинһээ хойшо нүүрһэнэй промышленностиин хүгжэлтын гол дүнгүүд тухай хэлэжэ үгыт гэжэ гуйгаа.

АСУУДАЛ: шахтёрнууд ажалай ямар амжалтаар заншалта һайндэрөө энэ жэлдэ угтанаб?

ХАРЮУ: Долоон жэлэй түсэбэй эхилһэнһээ хойшо, 4,5 жэлэй туршада шахтёрнууд Эхэ орондоо түсэбһөө гадуур 24 миллион тонно нүүрһэ тушаагаа. Ондоогоор хэлэбэл, иимэ хэмжээнэй түлишэ хэрэглэхэдэ 50 миллиард киловатт-час электроэнерги гаргагдаха гүү, али цементын заводуудта 120 миллион тонно цемент абтаха болоно бшуу.

Шулуу нүүрһэ абаха талаар Советскэ Союз дэлхэй дээрэ нэгэдэхи һуури эзэлнэ. Тиигээдшье шулуу нүүрһэнэй нөөсэ барагдашагүй ехэ юм.

Энэ шатадаг шулуун промышленностиин хилээмэн болоно гээд шахтёрнууд мэдэдэг. Тиимэһээ түсэбһөө гадуур улам улам ехэ түлишэ абахын түлөө шахтёрнууд хүсэ шадалаа гамнадаггүй. Жэлэй эхинһээ хойшо оронойнмай нүүрһэнэй бүхы уурхайнуудһаа баярламаар мэдээнүүд абтана.

Оронойнмай олон миллион тоото замай залууршадай түрүү зэргэдэ горнягууд оронхой. 180 мянга гаран шахтёрнууд коммунис ажалай нэрэ зэргэ абаха мүрысөөндэ хабаадана. Тэдэнэй гурбанайнь нэгэ хубида ударнигуудай хүндэтэ нэрэ зэргэ олгогдоһон байна.

АСУУДАЛ: Долоон жэлэй түсэбэй эхинһээ хойшо нүүрһэнэй хэды предприятинууд баригдааб, шэнэдхэн үргэдхэгдөөб? Тэндэ ямар шэнэ техникэ хэрэглэгдэнэб?

ХАРЮУ: Бүхыдөө 114 шэнэ предприятинууд ашаглалгада оруулагдаа, 55 предприятинууд шэнэдхэн үргэдхэгдөө.

Жэлһээ жэлдэ шахтада шэнэ машина техникэ хэрэглэгдэдэг. Тиимэһээ горнягуудай ажалай бүтээсэ улам улам дээшэлнэ. Нээмэл, гидравлическа аргаар шулуу нүүрһэ абаха түрүү арга дүршэл горитойгоор нэбтэрүүлэгдэнэ. Хүнэй хабаадалгагүйгөөр хүдэлдэг шэнэ машинанууд бии болоно. Нүүрһэ малтаха, хэрэгтэй газартань абаашаха, вагонуудта ашаха ажал ехэтэй хүдэлмэри хүсэдөөр оньһожоруулагданхай.

Саашадаа шахтаяа тон үргэнөөр оньһожоруулагдаһан, автомат түхеэрэлгэнүүдтэй предприяти болохо юм.

АСУУДАЛ: Нүүрһэнэй промышленостиие саашадань хүгжөөхын түлөө эрдэмтэд ямар хубита оруулнаб?

ХАРЮУ: Эрдэмтэд шэнэ машинануудые зохёоно, ашагтай һайн технологи бии болгоно, нүүрһэнэй промышленностиин саашадаа хүгжэхэ шухалын шухала асуудалнуудые үндэһэлэн тодорхойлно. Эрдэмтэдэй һүүлэй үедэ бэелүүлжэ байһан ажал тухай хэлэбэл иимэ. Сибирьтэ, Кузбасста нүүрһэ нээмэл аргаар абаха таатай эрхэ байдал бии бшуу. Энээниие хараада абан, эндэ ехэ карьернүүдые бии болгохо гээд эрдэмтэд дурадхаба. Тиигэжэ тэндэ бүхыдөө жэлэй туршада 165 миллион тонно нүүрһэн абтадаг байха. Эдэ карьернуудта шэнэ техникэ олоор хэрэглэгдэхэ. Роторно экскаватор, тусхай конвейер болон бусад техникэ томо машинануудые бүтээдэг Ново-Краматорско заводто хабсаргагдажа байнхай.

Хатуу породонуудые тэһэлэн зайсуулха шэнэ арга эрдэмтэд зохёоно. Красноярска, Днепропетровско, Мурманска болон бусад областьнуудай нүүрһэ, руда абадаг 40 гаран предприятинуудта энэ аргань шалгагдана.

КПСС-эй XXII съездэ, партиин Программа соо хараалагдаһан агууехэ зорилгонуудые амжалтатайгаар бэелүүлхын түлөө шахтёрнууд бүхы хэмжээ абаха гэжэ министр түгэсхэлдөө мэдүүлбэ.

Холын харасатайгаар, үргэн далайсатайгаар

Эхэ орон соогоо эдеэ хоолой зүйлнүүдые элбэг дэлбэг болгохо гэhэн манай партиин табиhан зорилгые бодото дээрэнь бэелүүлжэ байгаа хүдөө нютагай малшадай эршэтэ ажал тон хүндэтэй, харюусалгатайшье. Энэ хэрэг дээрэ шэнэ арга боломжонуудые хэрэглэжэ, ажалай амжалта туйлажа байгшадай хүдэлмэри тон ехэ удха шанартай гээшэ ааб даа. Нэн түрүүн тугал буруунуудые түргэн шахан тарагалуулжа, гүрэндөө ехэ мяха тушааха гээшэ манай малшадай гол зорилгын нэгэниинь болоно. Мүнөө үедэ энэ хэрэгые бэелүүлжэ байгшадай тоо үдэрhөө үдэртэ нэмэнэ. Жэшээ болгон Мухар-Шэбэрэй үйлэдбэриин управлениин «Забайкалец» колхоз абаад үзэе.

«Забайкалец» колхозой хүтэлбэрилэгшэд (түрүүлэгшэнь А. А. Брагеньков, парткомой секретарь Б. Ц. Цыренов) артелиин ажалшадай эрмэлзэл зорилгые мүнөөдэрэй байдалай эрилтээр, зүб замаар ябуулна гэжэ тэмдэглэмээр. Энэ колхозойхид аймаг соогоо түрүүлэн (1958 онhоо хойшо), үбhэ хуряалга дээрэ шэнэ арга хэрэглэнэ. Эндэ үбhэн шарга дээрэ hүрилэгдэнэ. Артелиин hаалишад үнеэдээ оньhон техникын аргаар үнинэй hаадаг болонхой. «Карусель» гэжэ үнеэ hааха агрегат эндэ республика доторoo түрүүлэн тодхоо бэлэй.

Түүхэтэ долоон жэлэй түсэбэй табадахи жэлэй эхиндэ дурсагдаhан колхоздо залуу малые түргөөр шахан тарагалуулха хэрэгтэ анхарал хандуулагдажа, тусхай фермэнүүд эмхидхэгдээ hэн. Нэгэдэхи фермэ дээрэнь колхозой нарай тугалнууд 6 hарын туршада харууhалагдана. Тэдэнэй нэгэн болохо гурбадахи hүнэй фермэ дээрэхи тугалшадай бригадынхид табан хүнhөө бүридэдэг юм. Тус бригадые дүршэл ехэтэй малшан Степанида Андреевна Фетисова хүтэлбэрилдэг. Эндэ залуу тугалшан Вера Куракина, мал ажалда үнинэй хүдэлдэг колхозой гэшүүд Валентина Гавриловна Воронина, Степанида Галактионовна Калашникова, колхозой пенсионер Мина Иванович Шадрин гэгшэд хүдэлдэг. Мүнөө эдэ нүхэдэй 236 тугал харууhалдаг юм. Жэлэй эхилhэнhээ хойшо тугалшад хамта дээрээ 150 гаран центнерээр малай шэгнүүрые дээшэлүүлhэн байна. Степанида Андреевна ажал тухайгаа иигэжэ хөөрэнэ:

— Манай бригадынхид зургаа hарын турша соо тугалнуудые түлжүүлээд, мяханай фермэдэ тэдэнээ тушааха зомди. Бидэ энэ болзор соо тугал бүхэнэй шэгнүүр 150 килограммhаа доошо бэшэ болгоод тушаадаг байнабди. Тиимэhээ бидэнэр залуу малые багаhаань hайнаар түлжүүлжэ, саашадаа шахан тарагалуулхада ульгам болгоно гээшэбди. Энэмнай ехэ харюусалгатай хэрэг гэжэ манай тугалшад hайнаар ойлгодог, бэелүүлжэ шадахашье байха.

Мяханай фермэ. Эдэ үгэнүүд нэгэ бага (зарим хүнүүдтэ) ойлгосогүй гээшэ ха. Юуб гэхэдэ, урдандашье бухы колхоз, совхозууд малые шахан тарагалуулдаг байгаа ааб даа. Теэд энэ хэрэгнай хамаг бухы бригада, отделени, фермэнүүд дээгүүр нэгэ хоёр хүнүүдтэ даалгагдаад, үнэн дээрээ ямаршье ээзэгүй, эмхигүйгөөр ябуулагдадаг байгаа. Тиимэ дээрэhээ «Забайкалец» колхозойхид артелиин бухы залуу малнуудые нэгэ фермэдэ хамтаруулаад, тусхай хүндэ даалгажа үгөө hэн. Мүнөө жэлдэ гараhан 700 тугалнуудhаа фермэ бүридхөөд, нэгэдэхи бригадын зоотехник Владимир Степанович Драгун гэгшэдэ даалгагдаба. Тус фермэ дээрэ тугалнуудаа эрэ эмээрнь илгаад, табан гүүртэ байгуулаа. Гүүртэ бүхэндэ 2 хүнийе томилоо бэлэй.

Иван Григорьевич Калашников гурбан жэлэй саада тээ пенсидэ гараhан юм. Наhан соогоо үнэн сэхээр ажаллаад, амаржа hуухадань тэрээндэ хэн юун гэжэ хэлэхэ hэм. Харин Иван Григорьевич хамтын ажалай түлөө hайхан сэдьхэлэйнгээ урягаар урданайхидаал оролдожо ябаhаар. Мүнөө И. Г. Калашников өөрынгөө туhалагша Петр Дмитриевич Наумовтай хамта 72 толгой буруу харууhална. Үнгэрэгшэ июль hарада буруунуудайнь толгой бүриин шэгнүүр сүүхэдээ 1000 граммаар нэмээ.

— Үбгэн наhатайншье hаа, залуушуулhаа ажалаараа гээгдэхэгүйл байхабди,— гээд Иван Григорьевич энеэбхилнэ.

Тус фермын малшад Сергей Кузьмич Степанов, Иван Степанович Калашников гэгшэд хоюулаа 160 толгой буруу харууhалдаг юм. Июнь, июль hарануудта тэдэнэй гүүртын буруу бүхэн сүүдхэдэ 1200 граммаар нэмээ.

Хайшан гээд иимэ амжалта туйланабта гэhэн асуудалда Сергей Кузьмич иигэжэ харюусаба:

— Малые түргөөр шахан тарагалуулхын тула hайсахан лэ ажаллаха хэрэгтэй гээшэ. Бидэнэр мүнөө зунай сагта малаа бэлшээри дээрэ үглөөнэй 4-hөө hүниин 12 час болотор ябуулдагбди. Бэлшээримнай 4 газарта хубаагданхай. 2—3 үдэрөөр тэрэнээ hэлгэжэ байгаад, малаа адуулдаг байнабди. Халуун үдэрнүүдтэ 2—3 час тэдэнээ hүүдэр газарта, үгы hаа, шугы бургааhан соо амаруулдаг гээшэбди. Манай ажалда ямаршье нюуса юумэ байхаб даа,—гээд, саашань үргэлжэлүүлнэ.—Имагтал оролдохо хэрэгтэй. Оролдоогүй hаа, амжалта туйлахань бэрхэтэй гээшэ даа.

Сергей Кузьмич Степановай гүүртын хашарагууд мүнөө жэлдэ гүрэндэ тушаагдаха юм. Тэдэнэй толгой бүхэниинь дунда зэргээр 300—320 килограммда хүрэхөөр. С. К. Степанов, И. С. Калашников гэгшэд урдаа шанга зорилго табинхай.

Шэнэ аргаар залуу малые шахан тарагалуулха хэрэг тушаа колхозой парткомой секретарь Батомунко Цыренович Цыренов иигэжэ манда хөөрэбэ:

— Энэ хэрэгнай тон ехэ удха шанартай. Бухы гүүртэнүүдые нэгэ хүнэй мэдэлдэ табихада тэрээнhээ ажалай дүнгүүд тухай hураха арга олгогдоно. Тиигээдшье саашадаа малшан бүхэн хэhэн ажалайнгаа дүнгүүдые ходоодоо мэдэжэ, хэрэгтэй сагтань зохихо хэмжээ абажа байдаг болонхой. Зоотехник нүхэр Драгун шэнэ хүдэлмэри дээрэ өөрынгөө бухы шадабарие харуулжа шадаа. Хүдөө ажахын мэргэжэлтэн бүхэн тусхай hалбари даахадаа амжалтатайгаар хүдэлхэ байhыень комсомолой гэшүүн нүхэр Драгун гэршэлжэ үгөө ха юм. Манай колхозойхид энэ жэлдэ гүрэндэ худалдаха гэhэн уялгаяа амжалтатайгаар дүүргэжэ, Эхэ орондоо 1500 центнер эрхим шанартай мяха тушааха шадабаритай болоно.

Л. Гомбоев,
манай штатнабэшэ корр.

ХООҺОН ХӨӨРЭЛДӨӨН, ХОЖОРҺОН ҮНЕЭД

(Хориин колхоз, совхозуудай hү абаха, гүрэндэ худалдаха түсэбөө тон хангалтагүйгөөр дүүргэжэ байhан тухай)

Ажахынгаа хэмжээнэй талаар республика доторхи эгээл томо болохо Хориин үйлэдбэриин управлени hү абаха, гүрэндэ худалдаха түсэб уялгаяа дүүргэлгээр гүнзэгы гээгдэлдэ оронхой. Үшөө хахад жэлэй дүн гаргаха үедэ управлениин 3 колхоз, 10 совхозhоо гансахан «Коммунизм» колхозой ажалшад зориhондоо хүрэhэн, республикынгаа 40 жэлэй ойе алишье талаараа эрхим амжалтатайгаар угтаhан байгаа. КПСС-эй ЦК-гай июниин Пленумэй, Буряадай АССР-эй 40 жэлэй ойн хүндэлэлдэ дэлгэрhэн социалис мүрысөөнэй эршэ хүсые үйлэдбэриин управлени, хүдөөгэй партком тиихэдэ хүсэд хэрэглэжэ шадаагүй.

Тэрэ үеhөө хойшо хоёр hара болохонь. Зүгөөр Хоридо hү абалга, гүрэндэ тушаалганда ямаршье хубилалта болоогүй. Зунай hайхан сагые хэрэглэн, гээгдэлhээ гарахын тула ямаршье шиидхэхы удхатай хэмжээн абтаагүй. Августын 20-ной байдалаар тус управлени гүрэндэ hү худалдаха 9 hарынгаа түсэбые 68,8 процент дүүргээд байна. Нёдондоной энэ үеынхитэй сасуулбал, hү худалдалгаяа оройдоо 6 процентээр нэмээнхэй.

Управлениин зарим ажахынууд бүришье муу байдалтай. Тэрээниие баримталхын тула «Дружба» колхозой байдал харуулая. Тус колхоз жэл соогоо 12920 центнер hү абаха түсэбтэй аад, тэрэнээ мүнөө 6846 центнертэ хүрэнхэй. Иимэ болоод байхадаа шангахан хэмжээ абахын орондо колхозой хүтэлбэрилэгшэд, илангаяа главна зоотехник нүхэр Цыдендамбаев «жэлэйнгээ түсэб дүүргэжэ бирахаа болёол хабди даа, бэрхэтэйл байна» гээд, ямаршье урагшаа hанаа бодолгүйгөөр зугаалдаг.

Июнь, август үнеэдэй эгээл hү орохон, сагаан эдеэнэй дэлбэрhэн үе. Тиигэбэшье hаань, тэндэ hү hаалга үдэрhөө үдэртэ доошоо ороно. Жэшээнь, августын 2-то колхоз дотор 56 центнер hүн hаагдаhан hаа, харин арба хоноод байхада, 52 центнертээ ороо. Августын түрүүшын 10 хоногто бүхыдөө колхозой гансахан 2-дохи комплексно бригада 3368 литр, тиихэдэ жэлэй эхинhээ хойшо 500 шахуу центнер hүн багаар hааhан байха юм. Харин энэ ажахын үнеэдэй тоо нёдондонойхиhоо 64 толгойгоор олон болоhон.

Хэжэнгын совхоз баhал иимэрхүү байдалтай. hү абалгаараа, гүрэндэ худалдалгаараа гээгдэжэ ябаhан мүртөө, «hайндэр болобо, хонидой ноохо хайшалган эхилбэ, үбhэндэ ороходо саг ойртоо» гээд июлиин эхеэр совхозой бүхы фермэнүүд дээгүүр үнеэдээ үдэрэй 3 дахин hаалгые, hүниндөө үнеэ адуулгые болюулжархиhан байна. Тэрээнhээ болоод, hүнэй оросо хараа байса доошоо орожо эхилээ hэн. Үбэлдөө hү хоёр хүнэг соо илгажа hаадаг бэлэй, тэрэнииe мүн хэгдэхээ болинхой. hүнэй тоhолигые дээшэлүүлхын түлөө тэмсэдэггүйhөө болоод, Хэжэнгын совхоз 7 hара соо ааяр 379 центнер hү хинда алдаhан зэргэтэй.

Хэжэнгын совхозые тэрэнэй нэгэдэхи фермэ ехээр хойшонь татана. Тус фермэ hү тушааха 9 hарынгаа түсэб минил 60-аад процент дүүргэнхэй, мүн 4-дэхи фермэ ахир байдалтай. Теэд Хэжэнгын совхозой хүтэлбэрилэгшэд юу бодожо байдаг юм ааб гэжэ асуубал, «сентябрьhаа эхилжэ үнеэдээ 3 hаахамнай» гэлсэдэг. Үнеэдэй эгээл hүтэй байhан хүхэ ногоонoй үедэ 3 hаам эмхидхээгүй аад, мүнөө гэнтэ hэриhэндэл иимэ юумэ хэлсэжэ байхань гайхамаар.

Дээрэ дурсагдаhан баримтанууд ямар ушарhаа болоноб гэхэдэ, ажахынуудай мал ажалай мэргэжэлтэдэй үүргэ доошолонхой, эмхидхэхы удхатай хүдэлмэри малшадай дунда ябуулнагүй, hү hаалгаяа хайшан гэжэ дээшэлүүлхэ тухай оролдолго үнэнхэ зүрхэнhөө гарганагүй бшуу. Тэрээнhээ болоод, үнеэдээ үдэртөө 3 дахин hааха, hүниндөө адуулха, шэмэтэ ногоогоор эдеэлүүлхэ болон бусад шухала зоотехническэ хэмжээн олонхон эмхидхэгдэнэгүй гээшэ. Управлениин болон ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд, партийна комитедүүд мэргэжэлтэдэй хүдэлмэри хиналтадаа абанагүй.

КПСС-эй ЦК-гай июниин Пленум партиин бэелүүлдэг соёл сурталай хүдэлмэриин ээлжээтэ зорилгонууд тухай асуудал зүбшэн хэлсэжэ, тодорхой тогтоол абаа hэн. Тэрэнэй материалнууд дотор ажалшадые коммунис ёhоор хүмүүжүүлхэ, тэдэнтэй нягта холбоотойгоор ажаллаха гэhэн шухала асуудалнууд табигдаа.

Гэбэшье Хориин ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд, партийна комитедүүд энэ талаар тодорхой тобшолол хээдүй. Жэшээнь, Хэжэнгын совхозой hаалишадай дунда хүмүүжүүлхы хүдэлмэри тон hулаар ябуулагдана, хөөрэлдөөн, лекцинүүд, хүнүүдые моральна талаар урмашуулха хэмжээн эмхидхэгдэнэгүй. Гүүртэ, фермэнүүдэй хүдэлмэрилэгшэдэй дунда ехэ hү абаха зорилготой социалис мүрысөөн мүүсэ эмхидхэгдэнэ. Мүрысөөнэй дүн саг соо согсологдононгүй, эрхим hаалишад материальна талаар урмашуулагданагүй. Тиихэдэ гээгдэжэ ябагшад тушаа ямаршье хэмжээн абтанагүй. Дээрэ хэлэгдэhэн совхозой hаалишад hара соо, арбан хоногто ямар зэргын хэмжээнэй hү hааха байhанаа мэдэдэгүй байна.

Ажахы бүхэндэ ажалай эрхим үрэ дүн туйладаг замай залууршад яhала бии. Хэжэнгын совхозой 100 шахуу hаалишадай арба гараниинь 7 hара соо үнеэн бүриhөө 1000 гаран литр hү hаанхай. КПСС-эй гэшүүн, унинэй малшан Юмжит Дамбаева энэ хугасаа соо үнеэн бүриhөө 1744 литр hү hаагаа. «Дружба» колхоздо мүн лэ бэрхэ hаалишад олон. Жэшээнь, нүхэд Ц-Н. Дамбаева, Ц. Найданова, Ц. Аюрова, Д. Цыденова гэгшэд үнеэн бүриhөө 1188—1116 литр hү hаагаад байна.

Ажалай дүй дүршэлтэ түрүүшүүлэй арга шадабарие бултанай хэрэг болгохын тулада тус ажахынуудай, мүн бусадшье хүтэлбэрилэгшэд, нэн түрүүндэ, парткомууд ямар хүдэлмэри ябуулнаб? Хурга даража тоолон хэлэхэ юумэ энэ талаар байхагүй. Иимэ жэшээтэйгээр хүдэлжэ, hү абалга дээшэлүүлхын түлөө «тэмсэжэ» байхада ямар амжалта туйлагдаба гээшэб?!

Хориин үйлэдбэриин управлени, хүдөөгэй партком эдэ бүгэдэ тодорхой баримтануудhаа тобшолол хэхээр болоо гэжэ сэхэ тэмдэглэхэ зэргэтэйбди. Иимэ ушарые саашадаа тэсэхын аргагүй. Юуб гэхэдэ, хэрбээ дары шиидхэхы хэмжээ абаагүй hаа, hү абалгын, гүрэндэ тушаалгын жэлэй түсэбые управлениин олохон ажахынууд дүүргэнгүй, хооhон үгэ хүүр дэлгээд hалахаяа байна ха юм.

С. Бадмаев.

Ажалаараа суурхана

Баргажанай, Кабанскын үйлэдбэриин управленинүүдэй колхоз, совхозуудаар энэ жэлдэ гэр байрын, үйлэдбэрини, культурна ажаhуудалай барилганууд олоор бодхоогдоно.

Эндэхи барилгануудые эрхилжэ байhан «Бурятцелинстрой» трестын Баргажанай барилга-хабсаралгын управлени байгша ондо муу бэшээр ажаллажа байна. Тус управлениин барилгашад 6 hарын барилга-хабсаралгын түсэб 105,6 процент, гэр байра ашаглалгада үгэхэ түсэбөө 166 процент дүүргээд, июль—август hарануудташье ажалайнгаа эршэ алданагүй.

Прорабска участогуудай дундаhaa үнинэй баригдаhан Ф. В. Ожиговой хүтэлбэрилдэг Кабанскын участок hалгарна. Эндэхид барилгануудаа эрхим шанартайгаар дүүргэжэ, хараалагдаhан болзорhонь ашаглалгада үгэнэ. Тэрэшэлэн нүхэд В. Н. Иванов, Н. В. Кибасов, Н. Д. Тутуров гэгшэдэй бригаданууд hайнаар ажаллана. Модоной дарханууд Н. Т. Белоконытов, П. Н. Елнин, П. М. Козулин, Г. Н. Фратенко, штукатурщигууд — Т. Мангарова, Н. Пастухова, бетонщигууд — С. Карапетян, М. Сапазарян болон бусад управлени соогоо эрхим ажалаараа суурхажа, барилгашадайнгаа дунда хүндэтэй болонхой.

Б. Аржанов.

БУРЯАД ҮНЭН

2-дохи нюур.
1963 оной августын 25.

Социалис Ажалай Герой
Г-Ж. ТУЧИНОВ.

Һанаагаа табижа ажаллахада...

Бидэнэр өөhэдынгөө hайндэр — Шахтёрнуудай үдэрые ажалай амжалтаар угтахын тула hарынгаа даабари табан хоногоор урид дүүргэхэ гэжэ шиидэhэн байгаабди.

Энээнэй тула 60 метр штрек малтажа гараха хэрэгтэй байба. 6 хүн дээрэ абажа үзэхэдэ, энэмнай тиимэ бага бэшэ. Арга боломжоёо хүсэдөөр тооложо үзэхэдэмнай, даабаримнай августын 25 болотор, Шахтёрнуудай үдэр хүрэтэр, дүүргэгдэхөөр байгаа. Тиигэжэ түрүүшын үдэрhөө шангаар хүдэлжэ эхилээбди. Бригадын гэшүүд Василий Захарченко, Алексей Козлов, Иннокентий Ивакин, минии аха дүүнэр Алексей Михаил хоёр, бултадаа, эсэхэ сусахые мэдэнгүй ажаллаhан байха. 60 метр утатай штрек августын 19-дэ гаталжа гараабди. Тиигэжэ өөhэдынгөө абаhан уялга 6 хоногоор уридшалhан байхабди.

С. Красавин,
проходчигуудай бригадир.

Мүнөөдэр шахтёрнуудай hайндэр

АЛДАРТА НҮҮРҺЭШЭД АМЖАЛТАЯА АРЬБАДХ

Улаан одомнай хэзээшье унтархагүй

Зэдын вольфрам-молибденэй комбинадай Баянголой нүүрhэнэй рудник коммунис ажалай предприяти юм. Тиимэhээ шахтёр бүхэн энэ хүндэтэ нэрэ зэргэеэ дээрэ үргэжэ ябахын, ажалайнгаа амжалта бүри арьбадхахын тула оролдон хүдэлдэг байна. Коммунис ажалай нэрэ зэргын hүлдэ — улаан одон — манай шахтын копр дээрэ носожо байдаг. Энэ улаан одон хэзээдэшье унтарнагүй, унтархашьегүй.

Захаамин хото, тэрэнэй ойро тойронхи тосхонууд, Баянголой ЦЭС, Зэдын вольфрам-молибденэй комбинадай завод; фабрика, рудник түлишөөр хэзээдэшье дуталданагүй. Тэдэнэй хэрэгсэлдэ хэды шэнээн түлишэ хэрэгтэйб, тэды хэмжээнэй нүүрhэ Баянголой шахтёрнууд хэзээдэшье, ямаршье сагта үгэхөөр бэлэн, үгэжэшье шадаха.

Энэмнай hайрхалга бэшэ, харин бодото эрхэ байдалhаа хэлэгдэhэн үгэнүүд. Малтагдажа абтахаар бэлэн болгогдоhон нүүрhэнэй запас манда ехэ бии. Энээниие Л. Бикетовэй хүтэлбэрилдэг проходчигуудай комплексно бригадынхид эрхимээр ажаллан хангаhан байна. Тус бригада ходоодоо графигhаа түрүүлэн хүдэлжэ, халаан бүриингөө даабари 20—25 процентээр үлүүлэн дүүргэнэ.

Тэдэнэрhээ нүүрhэ малтагшадшье гээгдэнэгүй. Манай рудник нэгэ жэгдөөр хүдэлжэ, Захааминай промышленностиин, городой хүн зоной хэрэгсэлдэ нүүрhэ үгэхэ түсэбөө үлүүлэн дүүргэнэ. Нүүрhэнэй шанар hайн, үнэ сэнгынь, түсэбөөр ха... раалагдаhан... хямда болонхо...

Шахтёрнуу... рые бидэнэр, нүүрhэшэд, а... бэлэгтэй, ба... лантайгаар у... набди. Ажал... ридөө шалгар... шаhан горно... Е. И. Викули... чик Д. Ч. ... слесарь И. П... болон бусад... шахтёрнуудай... рөөр амаршал...

Б. Ц...
Ба... нүүрhэнэй р... главна и...

Баяртай мэдээсэлнүүд

ШАХТЫ (Ростовско область) «Ростовуголь» комбинадай «Южная» шахтын нэгэ лаваhаа сүүдхэдөө 1227 тонно антрацит малтагдаба. Энэнь дунда зэргын шахтын ажалай нэгэ сүүдхын бүтээсэтэй адли болонхой. Иимэ эрхим амжалта В. Харченко, М. Ботенко гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг горнягуудай коллектив туйлаhан байна.

НОВОМОСКОВСК (Тульскэ область). Эндэхи горнягууд жэлэй эхилhэнhээ хойшо 162 мянга гаран тонно нүүрhэ абаад байна. Тэдэнэр мүнөө сентябриин түсэбөөр ажаллана.

ЛИПЕЦК. Студеновскэ рудоуправлениин шахтёрнууд жэлэйнгээ дээшэлүүлэгдэhэн уялга болзорhоонь урид дүүргэбэ. Даабариhаа гадуур хэдэн арбаад мянган тонно металлургическа холисо, барилгын шулуун малтагдаа.

КУМЕРТАУ (Башкирай АССР). «Башкируголь» комбинадай коллектив энэ жэлэй эхилhэнhээ хойшо түсэбhөө гадуур олон арбаад мянган тонно нүүрhэ, брикет үгэбэ. Тэрэшэлэн ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ, ... үнэ сэн хямдаруул... үлүүлэгдээ. Тэдэнэр ... түсэб декабриин 19... дүүргэхэ гэжэ шиидэбэ.

ЛЕНИНСК-КУЗНЕЦК (Кеме)ровскэ область). Кузб... ровэй нэрэмжэтэ шахта... гай мэдээсэл абтаба. ... Лебедевэй бригадынхи... маркын нүүрhэ малта... машина туршаха зуура... хэдэ 1750 тонно нүүр... жа, рекорд туйлаба.

Шахтёрой омогорхол

Августын эхеэр шараhан шангаа наранай гэрэлдэ шахтаhаа гараад, даб гээд сэхэ хараханьбэрхэтэй байгаа. Сэлмэг наратай үдэр hэн. 2/5 шахтын дэргэдэхи сэсэрлиг соо табяатай столой хажууда Мухам Шакирзанов халаанайнгаа hүүлээр hуужа амардаг заншалтай.

Мүнөөшье Мухам тэндээ, уляангирнуудай дээгүүр бултайжа байhан шахтын террикониие, наранай гэрэлдэ үнгөө хубилгаhан сэсэг набшануудые харан харан бодолгото болоод hууна.

Жалта тухайгаа бэшэ, харин шэнэ лавада ороод, ажалайнгаа бүтээсые хайшан гэжэ бүри дээшэлүүлхэ тухайгаа бодолгото болоно. Шэнэ лавада шахтёрнуудай hайндэрэй hүүлээр ороxo юм. Тэрэнь мүнөөнэйхиhөө бүри хүндэхэн лава байха. Нүүрhэниинь тиимэ зузаан хэбтэшэтэй бэшэ, газар дорохи уhа элбэгтэй, бэрхэтэйнэг лэ газар. Гэбэшье, нүхэр Шакирзанов бригадынгаа гэшүүдтэ найдана, нүхэдни галардуулхагүй гэжэ мэдэнэ.

Галуута-нуурайхид бэрхэшээл...

Энда, хүшhөө сүлөө газарта, Галуута нуурай шахтанууд дээрэ эмхидхэгдэhэн эгээл томо комплексно бригадын бригадир ажал хэрэг тухайгаа, hаяхан 50 нүхэдтэйгөө шахта соо хэhэн туршалга, тэрэнэйнгээ дүн тухай дахин дахин бодожо, ухаандаа үшөө дахин хаража үзэжэ байгаа бшуу.

«ЛГД-2» маркын нүүрhэнэй шэнэ комбайн уурхай руу хайшан гэжэ оруулhаниинь, тэрэнээ түрүүшээр хүдэлгэжэ ядаhаниинь (энэ комбайнмнай Галуута нуурай шахтанудай нүүрhэ малтадаг эрхэ байдалда таарyулагдан зохёогдоhон бэшэ ха юм) бригадирай hанаанда ороно. Теэд хүнэй хүсэ шадал ехэ ха юм. Энэ комбайн дээрэ ажаллажа эхилhэн машинистнууд Владимир Темников, Григорий Каленых, Дмитрий Бурлаков, Александр Кандалов гэгшэд комбайнай конструкцида зарим тэды хубилалта оруулха гэжэ шиидэhэн байгаа. Энэ хэрэгтэ М. Шакирзановай бригадынхид бултадаа хабаадалсажа, машинань, уданшьегүй, майн 13-да хүдэлжэ эхилээ hэн. Тэрэ сагhаа хойшо комбайниинь таhалгаряагүй хүдэлжэ байна. Гансахан лэ тэрэнэй хойноhоо урдижэ, малтаhан нүүрhыень абажа, дээшэнь гаргахал хэрэгтэй. Теэд шахтёрнуудшье үрдижэ, ажалай 24 үдэр соо, ондоогоор хэлэхэдэ, нэгэ hарада 12—13 мянган тонно нүүрhэ малтажа абана бшуу. Иимэ ехэ ажалай бүтээсэ гансахан Галуута нуурай шахтанудта бэшэ, мүн Зүүн-Сибириин алишье шахтада энээнэй урда туйлагдаагүй юм. Тиигэжэ Мухам Шакирзановай бригадын 50 шахтёрнууд Зүүн-Сибириин совнархоздо нүүрhэ малталгаар эгээн ехэ рекорд туйлаhан байна.

Гадна, тэдэниие үшөө ехэ бэрхэшээлнүүд, үшөө ехэ амжалтанууд хүлеэжэ байба. Мүнөө Мухам Шакирзанов туйлаhан амжалтанууд... нүүдые дабажа hуранхай. Эндэхи газар дороhоо нүүрhэ малтажа абахада тиимэ амархан, таатай гэхын аргагүй. Нүүрhэндэнь олон шулуун дайралдадаг, шахтада ороходо, газарай хүрьhэн дорохи уhан ехэ, малтажа байхадаа, томо хабсагайнуудтайшье ушаржа болохот. Эдэ бэрхэшээлнүүдыел дабажа гарана ха юм.

Социалис Ажалай Герой Гармажап Дабаевич Тучиновай хүтэлбэрилдэг 7/8 шахтын проходчигуудай бригадын ажал хаража үзэе. Тэдэнэр аргагүй бэрхэ байдалда нүүрhэнэй дээдэ талын шорой, шулуу абажа байна. Заримдаа томо томо хабсагай шулуунууд дайралдажа, электро-үрэмынь абанагүй. Дээрэhээнь бороогой орожо байhандал — уhаниинь гоожожо байдаг. Теэд проходчигууд эдэ бүгэдэhөө айжа сухаряагүй, халаанайнгаа даабари үдэр бүри үлүүлнэ, ажалай үндэр бүтээсэ туйлана. Тиигэжэ тус бригадынхид ажалай нормые хаража үзөөд, нэгэ бага дээшэлүүлыт гэhэн гүйлтатайгаар хүтэлбэрилэгшэдтөө хандаhан байна.

Шахтёрнуудай ажал хүнгэн бэшэ. Гэбэшье тэдэнэй хүдэлмэри жэлhээ жэлдэ бүри ехээр оньhожоруулагдана. Шахта, лаванудта шэнэ шэнэ машинанууд табигдажа, шахтёрнуудые хүшэр хүндэ, аюултай ажалhаа сүлөөлнэ.

Һайндэрэйнгөө урдахана Галуута нуурай нүүрhэшэд Эхэ оронhоо эрхим бэлэг абаба. 7/8 шахтада «Тула» гэжэ оньhото ехэ түхеэрэлгэ хабсаргагдан тодхогдоо. Энэмнай ёhотойл машина болоно — өөрөө нүүрhэ малтаха, саашань ябуулха, хэрэгтэй болоходонь бүхэ газарнуудые өөрөө тэhэлхэ гэхэ мэтэ хүдэлмэри дүүргэжэ шадаха юм. Энэ машина дээрэ 4 хүн ажаллажа, сүүдхэдөө 650 тонно нүүрhэ үгэхэ байна. Иимэ хэмжээнэй нүүрhэ мүнөө 60 шахтёрнууд сүүдхэдөө малтана бшуу.

«Тула» гэжэ комплексно түхеэрэлгэ сентябрь hараhаа хүдэлжэ, Галуута нуурай шахтанудта нүүрhэ малталгые бүхыдэнь оньhожоруулгын эхин табигдахань. Иимэ 4 машина, мүн бусад шэнэ машина, түхеэрэлгэнүүд, нүүрhэнэй комбайнууд hаядаа абтахаар хүлеэгдэнэ. Шэнэ техникын ерэхэ бүри шахтёрнуудай үүргэ, тэдэнэй мэргэжэл шадабари дээшэлдэг байна.

Мүнөө Галуута нуурай зарим уурхайнуудаар нүүрhэ малталга хүсэд оньhожоруулагданхай, горнягууд нүүрhэндэ гараа хүрэхэеэ болижо, экскаватор, самосвалнуудай рычаг, педальнуудые дарадаг болоо. Шахтёрнуудай дундаhaa эрхим экскаваторщигууд урган гарана. Тэдэнэй нэгэн Николай Болдырев — ажал хэрэгээ hайса мэдэхэ, бэрхэ мэргэжэлтэ болонхой. Тэрээнhээ Сергей Шкуратовай хүтэлбэрилдэг экскаваторай экипаж гээгдэнэгүй. Тэдэнэр нэгэ hарада 92600 кубометр шорой малтадаг. Мүн экскаваторай машинист Валентин Ивановой оролдосото ажал тэмдэглэмээр.

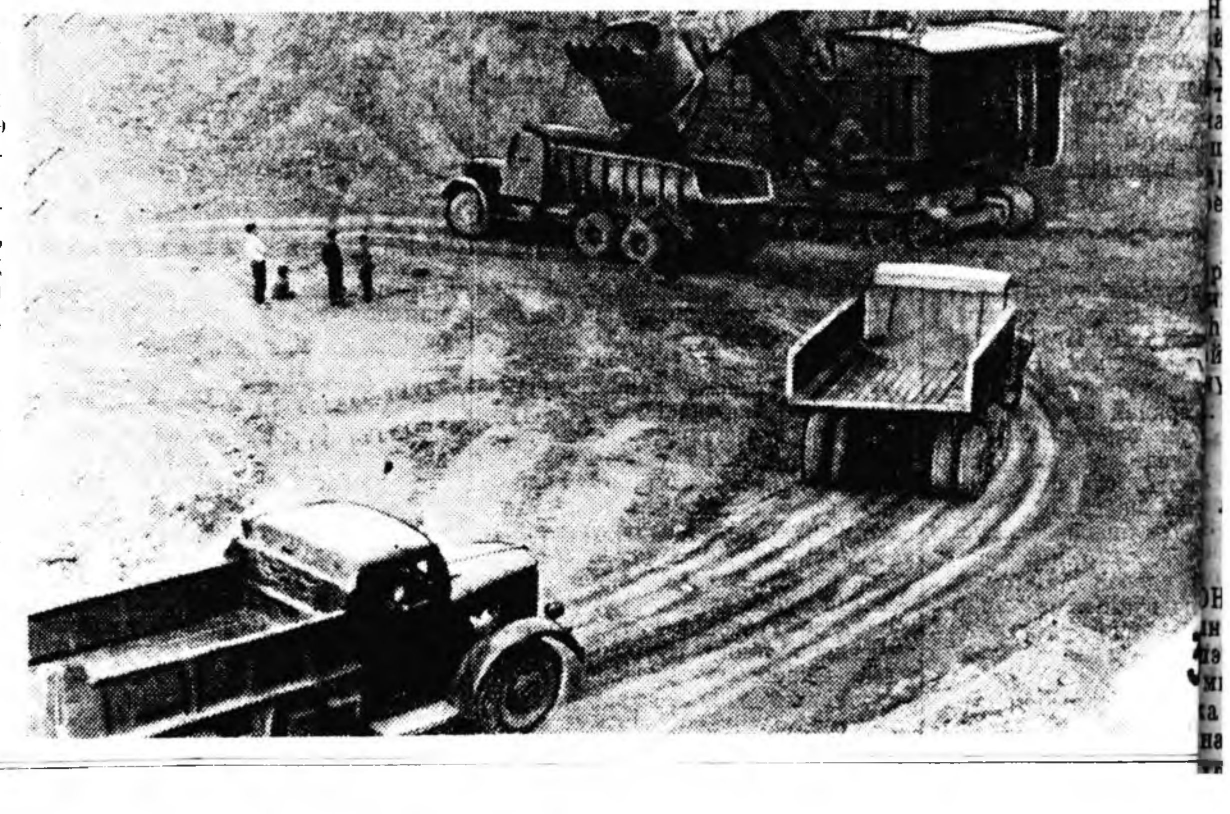
Даалгагдаhан машина техникээ хүсэдөөр шудалhан, ажал хэрэгээ hайса мэдэхэ болоhон экскаваторщигуудай Га(луута нуу)рай шахтанудта олош... hаниинь тон hайшаалтай... хэдэ, нэгэ хэдыхэн жэл... рөөд байхада, эндэ нү... мэл аргаар бултадаа ма... лохо ха юм.

Ерээдүймнай амжалт... эхилэнхэй. Гусиноозерс... 25 модоной газарта, Х... ной хооhон талада түрү... хай нээгдээ. Эндэ тон ... лиг—хэдэн миллион то... hэн олдонхой. Нээмэл ар... тан абтаха байна. Үнэ... Забайкалида тон хямда...

Мүнөө дээрээ Хол... цех, рудник гэхэ мэтэ... нэгэл экскаваторай хүд... рагдана. Теэд үглөөдэр... нүүрhэнэй томохон ... байгуулагдажа, бүхы ... орондоо түлишэ, гэрэл ... ха бшуу.

Энэл даа, шахтёрну... горхол. Хооhон тала ... хүндэ промышленност... лээмэн» гэжэ нэрлэгдэ... алта малтан абажа, а... аша туhада хэрэглэнэ...

Е. ...
манай тусха...

Зураг дээрэ: 1. 2/5 ... комплексно бригадын ... Мухам Шакирзанов. 2. ... торщик Николай Бол... Мүнөөдэр Холбооложон...

Авторай фо...

Эрэшүүлһээ дутанагүй

...дэ голой саада бэедэ, шугы ...һатай, ой модотой үзэсхэ... һайхан газарта оршодог ...рэ тосхон. Хэдыхэн жэлэй ...ада ямар ехэ барилга бодоо, ...он бүри һайхан, болбосон ...тай болоо гээшэб. Эндэ тэн...алай хэдэн шэнэ шэнэ бай...уд, үйлэдбэриин гэр бай...гууд бодоһон байна. Урдань ...түлэбтөө модоор барилга хэ...байһан аад, малай байранууд ...н барилгануудые шулуугаар ...дэг болоо. Эдэ бүхы ба...ые һайшаан, «эгээшье зэл...іхид өөһэдөө шулуугаар ... барилгануудые бодхоогүй ... үнөөхи Арменииһээ ерэһэн ...айшье һаа, «ута түхэригэй» ...нда ябаһан калымщигуудта ...улаа ёһотой даа, һайсахан ...үнгэн урдаа хэбэртэй» гэхэ ... бодолдо эзэлэгдэн, тү...кэ отделениин конторо хү...һанаатай гэшхэлжэ ябатар...углуугай саанаһаа гартаа һү...юрөө, хайлаа гэхэ мэтын зэр...гүүдые бариһан бүлэг эхэ...үүд гаража ерэбэ. Хажуу...ай хүхюутэй, шогтой эхэ...үүд үнгэржэшье, тэдэнэй ...һоо яаралтайгаар алхал...ж ябаһан эрэ хүндэ хандан: ...Ерэхэ үбэлэйнгөө түлөө бэ...жэ, сажан сабшажа байгаа ...ү?—гэжэ үнгэрөөшэ эхэ...үдые заан асуунабди.

—Угы, юун «сажангаа» ...ана гээшэбта? Эдэнэртнай ...гээ гол дээрэ суурхажа бай... «Мир» колхозой эхэнэрнүү... барилгын бригада гээшэл. ...ан...» Ойлгод гэжэ дууга..., энэтнай минии бригада ...—гэжэ тэрэ хүмнай наа...шье, нээрээшье хэлэжэ, нээ...ье дураа гутажа байһыень ...хын аргагүйгөөр энеэбхил... болиһоной сабһарайхяар ...арна.

...анилсаһаар, саашаа хөөрэл...өөр ошоходо, тэрэ хүмнай ...ээ эндэхи барилгын эхэнэр...эй бригадын бригадир нүхэр ...гин байшоо.

—Манайш бригада эрэшүүлэй ...аншье бригадаһаа дутаха... үшөө үлэхэ байха,— гэжэ ...хөөрэнэ.—Үдын хоол бари... һүүлээр манай бригадын ...жэ байһан газарта, тэрүү ... бодожо байһан шулуун ...ын хажууда ошооройгты. ...й эхэнэрнүүд-барилгашадай ...ахые харахат,—гэжэ ури...

...охонь оройдоо хүрэтэрөө бо...д байһан ехэ гэгшын шу... байрын хажууда ерэхэдэ ...д эхэнэр сүлөө забдагүй ...ажа, хэн нэгэн шулуу зөө...ли тааруулжа, нүгөө зари... алһэ, цемент гэхэ мэтые ...жа, зариман модошье саб...шажа, хюрөөдэжэшье байна. Август һарын тэнгэй халуун шанга наранай элшэ доро балайшье хамаархангүй ажаллажа байнад.

—Энэ байра соо зуун табин эхэ гахай байха юм. Мэнэ һаядаа, сентябрь һарын эхеэр ашаглалгада тушаахамнай. Энэшни иигээд лэ хэтын хэтэдэ, үеын үедэ һуужал һууханьлэ даа,—гэжэ бригадирайнгаа хэлэхэдэ, дүтэ элһэ худхажа байһан залуухан эхэнэр тодожо абан:

—Угы, нээрээшье, энэ байрамнай хэды жэл соо һууха хаб?—гэжэ асуугаад, нэмээнэ.—Адагтаал зуун жэл һуухал даа.

—Угы юун зуун жэлээ хэлээбши: энэ шулуун ханышни хорхой шумуул химэлжэ үмхирхэ, үжэхэ гээ гүш? Хүнэйл һандаргажа унагаагүй һаа, хэдэншье зуун жэл соо һуужал һууха, порщоонхонуудые шашхуулжал байна ааб даа,—гээд нүгөөдэ нэгэ эхэнэр дуугарна.

—Юрэдөөл, мүнхэшье һууха байра бодхоободи гэжэ тоолоходо балай ехэ алдуу болохогүй даа,—гэжэ үшөө нэгэ эхэнэр хөөрэлдөөндэ оролсоно.

Тус бригадынхид энэ түрүүшынгээ байрые баряа бэшэ, 250 үнеэдэй байха ехэ гэгшын шулуун байра нэгэ жэл соо барижа дүүргээ юм.

—Шулуун барилга дээрэ эхэнэрнүүдэй бригада эмхидхэхэдэ, олон талаараа тааламжатай,—гэжэ бригадир хөөрэнэ.

—Яахадаа?

—Яахадааб гэхэдэ, нэгэдэхеэр, шулуугаар барилга хэхэдэ, ехэ уран нарин дарханай мэргэжэл хэрэгтэй бэшэ, хоёрдохёор, нарай үхибүүтэй, хойшоо таталюуһатай эхэнэрнүүд, һургуулиин үхибүүд тосхондоо дүтын иимэ барилгада хамаагүй ажаллажа байха. Модоноймнай дархашуул модон барилгаяа хэжэ, эрэшүүлнай ондоо хүдэлмэридэ ябажа байхадаа дээрэ ха юм.

Эндэхи барилгашад соо нүхэд Е. Д. Первушина, Е. И. Заугарова, К. Юдина, М. И. Лалетина, Т. Д. Селецкая ,Н. Г. Второшина гэгшэд оролдосотой бэрхээр, хододоо шанар һайнтайгаар ажалладаг байһанаа харуулаа.

Иигэжэ Зэлтэрэ тосхоной эхэнэрнүүд артель нютагайнгаа баялигые улам арьбадхалсажа, хэтын хэтэдэ, үеын үедэ һууха байрануудые хойно хойноһоонь бодхожо байнхай.

Ц. Дондоков.

Ханалгагүй эзэд, хамаагүй хаягдаһан техникэ тухай

Хүрбын совхоз (Хориин аймаг) элдэб янзын оньһото машина зэмсэгээр нилээд баян юм. Үнгэрһэн жэлдэ, мүн энэшье жэлдэ совхоз олон тоото үнэтэй сэнтэй техникэ, станогуудые, хүдөө ажахын бусад элдэб янзын хэрэгсэлэй машинануудые гүрэнһөө худалдан абаһан байха юм.

Гэхэтэй хамта энэ совхоздо машинануудые, бэшэ бэшэ зэр зэмсэгүүдые ашаглаха ба хадагалха ябадал айхабтар ханалгагүйгөөр табигданхай. Эндэ тэндэ нуга һүбын оёороор гү, али холын поли дээгүүр хаягдашаһан машинанууд наранда халажа, һалхинда үлеэгдэжэ, бороо хурада сохюулжа, жэбэ шонходо барюулшанхай, шоройдо дарагдашанхай хэбтэхэнь мүнөөшье үзэгдэһэн зандаа.

Жэшээнь, Сагаан хадын бооридо аяар 1962 оной хабар орхигдошоһон шэнэ сеялкэ хэбтэдэг, һаяла нютагта нёдондоной үбһэ хуряалгаһаа хойшо абтаагүй морин тармуур мүнөө болотор ардайжа байдаг. Тиихэдэ Тээгдын поли дээрэ культиватор орхигдошоһон, мүн сабшалан хабартаа борнойлоод тэндэнь хаяжархиһан олон тоото борнойнууд гэхэ мэтые хаанашье хаража болохот.

Эндэхи зарим нэгэн журамгүй механизаторнууд совхозой инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй эрилтэ табидаггүй дээрэһээ хабарай тарилгын дууһахада, үбһэ, таряа хуряалгын дүүрэхэдэ тусхайта зэр зэмсэгээ, машинаяа мулталһан газартаа хаяжархидаг заншалтай.

Эдэ бүхы эзэн буса ябадалнууд илангаяа совхозой центрэй 2-дохи отделениин ажахыда үзэгдэнэ. Тиихэдэ аса, тармуур орхилгон, хаялган тухайда хэлэһэнэйшье хэрэггүй. Жэлһээ жэлдэ эдэниие хэдэн арбаад, зуугаадаар абана, хэнэ. Теэд эдэ зэр зэмсэгүүд хойшолонгүйгөөр һалана.

Мүн совхоз дотор техникэ хадаглаха нэгэшье һарабша, сарай гэжэ байхагүй. Иимэһээ бүхы оньһото орёо машинанууд һалхи наранда дайрагдажа, саһа бороодо орожол байха эрхэтэй болоно бшуу.

Энэ асуудалнууд тухайда совхозой главна инженер нүхэр К. М. Шурыгин, инженер нүхэр И. И. Бутуханов гэгшэд нэн түрүүндэ анхаралаа онсо хандуулха уялгатай байгаа ха юм. Зүгөөр эдэ нүхэдэй энээн тухай юу бодожо байһан тухайнь асуухаар болоо.

Г. Цыренов,
манай штатнабэшэ корр.

Немецко-фашистска булимтарагшадһаа Харьков хотые совет сэрэгшэдэй сүлөөлһөөр хорин жэлэй ой августын 23-да гүйсэбэ. Үнгэрһэн 20 жэлэй туршада тус город дайнай урда тээхидэ орходоо бүри улам гоё һайхан болоо. Тэрэнэй талмай гудамжануудаар шэнэ, томо томо байшангууд жэрыldэнэ. Зураг дээрэ: Харьковай вокзал шадарай талмай.

ТАСС-ай фотохронико.

Уран зохёолой, уран һайханай булан

Зэдын зэрэлгээтэ талаар...

Зунай сэлмэг нэгэ үдэр Улаан-Үдэһээ Хяагта ороһон асфальтаар хушагдаһан дардам харгыһаа баруун тээшээ хадууран, Зэдын зэрэлгээтэ талаар ашаанай нэгэ машина тооһо хиидхүүлэн табилуулжа ябаба. Тэрэ машиные хараһан хүн байрадаа зогсожо, гайхангяар гэтэхэ юм: тиимэл юрэ бусын ашаа шэрэһэн машина байгаа бшуу. Кузов дээрэнь биирэ бариһан шууяатай хүхюун хүнүүд холстоор татаатай дарбагар дарбагар хабтаһанууд... Зариманьь досоогоо: «Театр ерэбэ ха юм. Эдэ хүхюун хүнүүдынь артистнуудынь хаш, харин энэ дарбагар, дарбагар хабтаһануудынь харыт, дээрэнь зураг зураатай бшуу, лаб лэ декорацинь хаш»—гэжэ таамаглажаш болоо...

Теэд тиигэжэ һанаһан хүнүүд эндүүрээ!

Энэмнай Буряадай уран зураашадай холбооной тусхай бригада Зэдын ажалшадта—таряаша, малша зондо айлшалжа ябаа ха юм. Тэрэ бригада РСФСР-эй искусствануудай габьяата ажал ябуулагша Г. Павлов, БурАССР-эй арадай уран зурааша Г. Рудь, Буряадай АССР-эй искусствануудай габьяата ажал ябуулагшад А. Окладников, К. Сергеев болон бусад ябалсаа. Найман хоногой туршада үнөөхил ашаанаймнай машина Зэдын талын зэрэлгээн соогуур табилуулаа.

—Гайхалтай гоё аяншалга болоо даа,—гэжэ залуу бэлигтэй график, Буряадай АССР-эй искусствануудай габьяата ажал ябуулагша А. Сахаровская хөөрэнэ. Тиихэ зуураа Зэдын талаар ябахадаа хэһэн хэдэн зурагуудай эскизүүдэй хүбхэгэр альбом нээн ирана.

—Иигэжэ хүдөө буряад зондо ошожо, мүнөө сагайнь ажабайдал, ажаһуудалтай танилсалга манай ажалда айхабтар ехэ туһатай байха гэжэ батаар этигэнэб. Хожомоошье иигэжэ хүдөө гаража байхаар хараалнабди,—гэжэ хөөрөөгөө саашань үргэлжэлүүлбэ.

КПСС-эй ЦК-гай июниин Пленумэй түүхэтэ шиидхэбэринүүдтэ харюу болгон эршэмтэйгээр ажаллаха гэжэ шиидэһэн манай Буряадай уран зураашад шэнэ эршэ зоригтойгоор ажаллажа байна, ажабайдалтай танилсана. Тэрэнэйнь нэгэ гэршэ хадаа ехэ бүлэг уран зураашадаймнай аяар холын Зэдын зэрэлгээтэ талаар ябаад ерэлгэ мүн болоно.

Уран зурааша А. Сахаровская манай редакцида өөрынгөө альбомһоо хэдэн зураг дамжуулан үгэһэн байна. Мүнөө уншагшадайнгаа анхаралда тэдэнэйнь хоёрые табихамнай.

1. Хурса харасатай хажуу тээшээ хараад байгша залуу хүмнай хэн гээшэб?

Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой барилгын бригадын дархан Володя Цыренов.

2. Халуун үдэрэй хурса наранһаа һарган татаад, бэе бэедээ нялдан зогсоһон эдирхэн ород буряад хоёр басагадай шарай ямар хөөрхэнүүд бэ!

Борьёогой совхозой ажалшадай үхибүүд Маруся Тогочеева Люба Метелкина хоёр уран зураашын урда дуратайгаар байжа үгөө.

Айлшалжа байгыт, хани нүхэднай!

Манай республикын ниислэл хотодо Эрхүүгэй хүгжэмтэ комедиин театрай гастроль болбожо үнгэрбэ.

Хүгжэмтэ комедиин театрай директор РСФСР-эй габьяата артист Н. М. Загурскиие мүнөө жэлэйнгээ гастрольно айлшалалга тухай хөөрэжэ үгыт гэжэ гуйхадамнай, иигэжэ хэлэбэ:

— Түсэбэйнгөө ёһоор Дунда Азиин республикануудаар удаан болзор соо гастрольдо гараха байһан аад, Буряадай республикын дүшэн жэлэй ойн һайндэрэй болохоёо байһые хараадаа абажа, танай республика гурбадахи сезоноо дахинаа ерэбэбди. Танай городто бидэ ходо амжалтатайгаар наадаяа харуулдагбди, танай харагшад жэлһээ жэлдэ маниие халуунаар угтадаг байһандань баясамаар.

Мүнөө ерэхэдээ айлшаднай шэнэ һонирхолтой зүжэгүүдые табижа, манай городойхидые ехэтэ баясуулһан байна. Тэдэнэй тоодо совет хүгжэмтэ комединүүд — «Минии хүршэ Ромео», «Сибирь, шамдаа зүрхэеэ бэлэглэнэб», тэрэшэлэн классическа хүгжэмтэ комединүүд —«Сэнхир гусар», «Цыганай инаг дуран», «Монмартарай фиалка» гэһэнгүүд ороно.

Гадна жэлһээ жэлдэ табигдажа байбашье, харагшадай халуун анхарал ходо буляадаг «Севастополиин вальс», «Хаанаб даа урда зүгтэ» гэһэн хүгжэмтэ комединүүдээ дахин асаржа харуулаабди.

— Һүүлэй жэлнүүдтэ манай коллектив нилээд шэнэлэгдэһэн байна,—гэжэ саашань нүхэр Н. М. Загурский үргэлжэлүүлбэ. — Илангаяа бэлигтэй залуушуул бидэндэ олоор нэмэжэ орoo. Тэдэ хэд бэ гэбэл: артистнар В. Пирогов, Г. Лагунова, Н. Хохолков ,В. Жибинов гэгшэд болоно. Оройдоо арбан найма наһатайшье һаа, бэлигтэй артистка Светлана Анкудинова энэ сезон соо наадажа захалаа. Тэрэнэй шадамар бэрхэ, ехэ ерээдүйтэй артистка байһые улаан-үдынхид өөһэдөө сэгнээ бэзэ гэжэ һанагдана.

Манай театрай шэнэ режиссер И. А. Дубницкиин табиһан хоёр тад ондоо хэлбэриин «Минии хүршэ Ромео», «Цыганай инаг дуран» гэһэн зохёолнууд олоной анхарал татаа.

Ерэхэ театральна сезоной бэлэдхэл тухай нүхэр Н. М. Загурский иигэжэ хэлээ:

— Шэнэ сезоноо Е. Шатуновскиин либреттээр бэшэгдэһэн Тихон Хренниковэй «Зуун шүдхэр ба нэгэ басаган» гэжэ опереттээр нээхэ гэжэ бэлдэжэ байнхайбди. Хурсаар бэшэгдэһэн, хүхюун тус зохёол соо үни хала үндэһэгүй болоһон шажанда һүгэдэлгэ шүүмжэлэгдэнхэй. Энэ опереттые манай театрай главна режиссер, РСФСР-эй габьяата артист А. Н. Орлов табижа байнхай.

Тэрэшэлэн К. Седых гэгшын «Даурия» гэжэ мэдээжэ романаар табигдаха хүгжэмтэ комеди бэлдэжэ байнабди. Либреттэнь бэлэн болонхой. тиихэдэ хүгжэмыень театраймнай главна дирижер, РСФСР-эй габьяата артист А. С. Кулешов бэшэнэ.

Ойрын жэлнүүдтэ театрай репертуарай диилэнхи хубинь совет опереттэнүүд болохо байна. Гадна театрайнгаа труппые үргэдхэхэ, шэнэлхэ талаар хэдэн хэмжээ ябуулгануудые хараалaнхайбди. Энэ хадаа 1964 ондо Москвада, Дунда Азида болон Волго шадарай городуудта үнгэрхэ гастрольнуудта бэлэдхэлэй хүдэлмэриин хубинь болоно.

Хөөрэлдөөнэйнгөө түгэсхэлдэ Эрхүүгэй хүгжэмтэ комедиин театрай директор жэлэй туршада манай городой хубилһан, городой ажалшадай зүжэг ойлгосынгоо, мүн эрилтынгэ талаар ургаһан тухай тоггобо. Хэр бээ урдань И. Кальманай, Ф. Легарай хүгжэмтэ зохёолнуудые улаан-үдынхид илангаяа дуратай байгаа һаа, мүнөө үе сагайнгаа темэдэ бэшэгдэһэн зүжэгүүдтэ онсо анхарал хандуулна.

— Гансашье ниислэл хотын ажалшадта бэшэ, мүн Тимлюгэй цементно-шиферэй заводой хүдэлмэришэдэй урда зүжэг, мяханай комбинадайхидта концерт харуулһан байнабди. Эрхүүгэй хүгжэмтэ драмын театрай болон Улаан-Үдын харагшадай хоорондо бии болоһон хани халуун харилсаан саашадаашье һалбаран хүгжэхэ бэзэ гэжэ батаар этигэнэб.—гэбэ.

Бидэшье тиигэжэ һананабди.

Айлшалжа байгыт, хүндэтэ хани нүхэднай!

М. Софер.

ПОЭМЭ

Ч. Лхамсүрэн

ХҮРИН МОРИН

Монгол ороной мэдээжэ уран шүлэгшэ Чойжилжавын Лхамсүрэн 1960 оной намар манай нютагаар айлшалаад ошоһон юм. Тэрэнэйнтээ һүүлээр Байгалай загаһашад, Хориин ажалшад тухай хэдэ хэдэн шүлэг, очеркнуудые хэблэн гаргаа. Энэ нүхэрэймнай бэшэһэн «Хүрин морин» гэжэ поэмэ Бүгэдэ Найрамдаха Монгол Арадай уласай дээдэ хайра—түрын шагналда һаяхан хүртэбэ.

Тэрэ зохёол соонь хүндөөр үбшэлһэн эхээ аргалуулхын тула ганса хүрин морёо зайгуул бандида үгэһэн монгол хүбүүнэй хуби заяан тухай хэлэгдэнэ. Хүрин морииинь олон хүнэй гар дамжан, һүүлэй һүүлдэ эзэндээ бусажа ерэхэ юм. Үйлэнь үймөөтэ хорёод оной үеэр болоно. Мүнөө тус зохёол сооһоо нэгэ бүлэг уншагшадтаа дурадхахамнай.

Поэт Чимит-Рыгзен Намжилов «Хүрин морин» гэжэ поэмые буряад аялгада оруулһан байна.

Һүрэг олон адуунай
Һуури бэлшээрээ һэлгэхэдэ,
Һүүлдэнь ябаһан хүрин
Һугаржа хойнонь гээгдээд,
Һургажа үгэһэн эзэнэйнгээ
Һурагые дуулаха гэһэндэл,
Һулабтар улаан үнгөөр
Һуняажа байгаа нарые
Эрьежэ нэгэ хараад,
Эгсэ тэндээ зогсобо.
Дадажа байһан һүрэгһөө
Таһаржа үлдэһэн хүрин
Талын зээлэн хүрьһэн дээр
Таатай зохидоор хүльбэрөөд,
Тамир бэеынгээ шоройе
Дахин шэлгээжэ унагаагаад,
Үргэн замаа үнэрдэжэ,
Үдхэн һүүлээ үргэжэ,
Үүлэтэй тэнгэриин доогуур
Харбан ниидэһэн шэнгеэр,
Үзүүртэй модоной дээгүүр
Харайн дэгдэһэн шэнгеэр—
Хур дэлһээ хиисхүүлжэ,
Хурдан шүрбэһээ шангалжа,
Тооһо шорой бурьяса
Торойсо гансаараа табилба.
Ганса хүрин морин
Гараһан сагһаа эхилэн,
Зүүдэндээ харадаг нютагайнгаа
Зүг шэгые алдангүй,
Зүрюу шэрүүн бороое
Зүһэжэ һэтэлэн ябахадаа,
Байсата үндэр өөдэ
Бар хүсөөрөө зүдхэхэдөө,
Байгаа талын арьбаниие
Бахархан дабхижа үнгэрхэдөө,
Үдэрэй халуун наранда
Үл залган амарһаар,
Һүниин боро хараанда
Һүүдэрээ дахуулан гүйһөөр
Бүтэн гурбан үдэр амаржа,
Бүхэли гурбан һүни харайба...
Мүнхэ Алтайн оройгоор
Мүнгэн саһан сайрабашье,
Мүрэн голой хүбөөгөөр
Мүшэртэ модод ургабашье,
Ута арьбан Хангайемни
Уйлан дуулан сууряатуулжа,
Уудам Монгол нютагыемни
Уршагта дайсан үймүүлжэ,
Хүндэ бэрхэ үе байгаа,
Хүн зониие хүлгүүлжэ байгаа
Хүйхэр бузагай дайсадые
Хүсэтэ монгол хүнүүд
Ган һэлмын зэрэг
Гам хайрагүй сабшажа,
Гайхамшагта зоригоор
Гал ошо һүргэбэ.
Гараха нүхэез тээриһэн
Галзуу хархис сэрэгүүд
Замдаа тохёолдоһон юумые
Задара онгиро татажа,
Өөдэ урууга һүндэлжэ,
Өөрын зоргоор аашалбад.
Доторһоо бусалһан тэмсэлэй
Долгилон орьёлон байхада,
Үргэн дэлюун Монголые
Үер мэтэ дайража байхада,
Үншэн хүбүүнэйшье сэдьхэл
Үүлэн мэтэ бүрхэжэ байба...
Энхэржэ үдхэһэн эжынгээ
Эльгэн хүүрые табиһан,
Энгүй заахан талмайда
Эрьежэ хүбүүхэй ерэбэл даа.
Эхын хүүрэй шэнгэһэн
Эрдэни арюухан хүрьһэнһөө
Сэлмэг тэнгэриин үнгэтэй
Сэсэгүүд ургаһан байбал даа.
Урин һалхинда ганхаһан
Уяхан сэсэгэй дальбые
Удаан шэртэн харахадаа,
Уйлажа һууһан хүбүүн
Алаа хонгор эжыгээ
Аалихан дуудамаар болобо,
Арадай гунигта дууе
Аялгалан дууламаар болобо.
«Ашата залуу эхэмни
Амиды мэндэ байгаа һаа,
Алаг үрэеэ дахуулһан
Аянай шубуундал адли
Анхаран үдхэһэн намайгаа
Арюун гартаа хүтэлөөд,
Аятай ябаха һэн даа»,— гэжэ
Амисхалаа даран бодоод,
Хүшууран ниидэжэ ябаһан
Хүн сагаан шубуудые
Һайтар обёорон хаража,
Һанаа алдан һуутаонь,
Шэмэгтэ арюун дайдын
Шэмээгүй байдалые дорьбоожо,
Согто үндэр уулын
Сууряае сошоон нэмээгээд,
Утаар инсагааха абяан
Уянгалан гэнтэ ханхинаба.
Олон шубуудай хойноһоо
Обёорон харахаяа болёод,
Үргэн уудам талын
Үнсэг булан шэртэбэ.
Хурса хара нюдэнэйнь
Хёрхо һэргэг хараанда
Хурдан жороо морииинь
Хуа тооһо хүдэлгөөд,
Ханхинаса шангаар инсагааһаар
Хатаран ерэхэнь харагдаба.
Баярай халуун амисхаал
Байха тогтохо аргагүйгөөр
Бата сагаан сээжэһээнь
Багтажа ядан гараад,
Уйлажа хабдаһан нюдыень
Угаажа сэлмээхэ гэһэндэл
Уярһанай халуун дуһал
Унажал, унажал байба.
«Эжы, моримни ерээ»,—гээд,
Эжэлүүдгүй дуудан алдаба.
Эхэ нютагаа үзэжэ,
Эзэн хүнөө хараһан
Хүрин зээрдэ морин
Хүрөөд хажуудань ерэбэ.
Арбан дабхар аюулые
Арай голтой дабаһан
Алдарта һайхан хүлэгөө
Ажаглаад харан гэхэдэнь,
Дэлһэ, һамбайнь шэрэлдээд,
Дүрбэн хүлынь шэшэрээд,
Ута эшэтэй хутага
Улаан гуядань шаагдаад,
Угаа ехэ шуһан
Урдажа гараһан байба.
Хүхэ түмэр эритые
Хүхэһэн мяханһаань һугалжа,
Хайрата хүлэгэй шархые
Хангайн сэсэгээр эмнэбэ.
Хатаажа хэһэн хутагые
Хайрган бүлюугээр үрэбэ.
Эхэһээ гээгдэн үншэрөөд,
Элдэбые үзэһэн хүбүүн
Эрэлхэг хүрин мориндоо
Эмээл тохожо мордоод,
Эритэй хурса хутагынгаа
Эшынь шангаар адхаад,
Хөмхой хобдог бадаршанһаа,
Хорото бузагай дайсадһаа
Үһөө харюугаа абахаар,
Үнэн тэмсэлдэ жагсахаар
Арадай партизан сэрэгэй
Арюун замаар дабхиба,
Аялга һайхан дуунииинь
Ара гүбээгээр суурятаба.

Хилын саанаһаа

...умын арадай һайндэр

...АРЕСТ, августын 23. ТАСС-...респондент Ф. Жариков иигэ...жүүлнэ:

...с дарлалтаһаа оронойнгоо ...дэһөөр 19 жэлэй ойе мү... Румыниин ажалшад һайн...э байна.

...дэрэйхеэр гоёон шэмэглэгдэ...харестын үйлсэнүүдтэ үглөө...э эхилэн хүн зон олоороо га...виаторнуудай талмай дээрэ ...й сагаар тэбхэр 8 часта сэ... парад эхилээ. РРП-гэй ЦК-...гэдэхи секретарь, Румыниин ... Республикын Гүрэнэй Сове...үүлэгшэ Георге Георгиу-Деж ...й Румыниин хүдэлмэришэ...ртиин болон гүрэнэй хүтэлбэ...эд, тэрэшэлэн Испаниин ...тиин генеральна секретарь ... Ибаррури түбэй трибуна ...огсожо байгаа.

...гэй академинүүдэй, сэрэгэй ...інуул болон һургуулинуу...рагшад, бүхы түрэлэй сэрэ... частьнууд болон подразде...үд трибунын урдуур ябажа ... талмай дээгүүр хурдан түргэн самолёдууд ниидэн гараа. Ракетнэ сэрэгэй подразделенинүүдэй ябажа гараһанай һүүлээр парад дүүрэһэн байна.

Тиигээд демонстраци эхилээ. Ниислэлэй пионернүүдэй хамтын колонно түрүүлэн ябажа гараа. Плакадуудые, учебнигүүдэй македүүдые тэдэнэр барижа ябаа. «Коммунизмые байгуулха найдамтай хүнүүд болохые бидэнэр хүсэнэбди!» гэһэн уряа лозунгнууд колоннонууд дээгүүр харагдана.

Бухарестын ажалшадай колоннонууд талмай дээрэ гарана. Маркс, Энгельс, Ленинэй, Румыниин хүдэлмэришэнэй партиин болон гүрэнэй хүтэлбэрилэгшэдэй, үйлэдбэриин түрүүшүүлэй портредүүдые демонстрантнууд барижа ябаа. «Коммунизм байгуулагша совет арадта аха дүүгэй амар мэндэ!», «Социализм байгуулжа байһан арадуудта аха дүүгэй амар мэндэ!», «Социалис оронуудай аха дүүгэй агууехэ бүлын нэгэдэл мандаха болтогой!» гэһэн уряа лозунгнууд хаа хаанагүй харагдана.

Атомна шэнжэлэлгэ хэхын тулада ехэ мүнгэ зөөри һомологдобо

...Н, августын 23. (ТАСС). ... табан жэлэй турша соо атом...жэлэлгэнүүдые хэхын тулада ...ллиард шахуу марка гарга... гэжэ Баруун Германи ха.... Энээн тухай «Штутгартер ...» мүнөөдэр мэдээсэхэдээ, «немецкэ атомна комиссиин программые» урдаа барина. Энэ программань хэблэлдэ толилогдонхой. Атомна реакторнуудые бариха хэрэгтэ программа соо гол анхарал хандуулагданхай гээд газетэ онсолон тэмдэглэнэ.

Москвадахи хэлсээн—үнэн зүб бодолой илалта мүн

НИКОЗИ, августын 23. (ТАСС). Ядерна туршалгануудые хорихо тухай Москвада баталагдаһан договор эб найрамдалые хүсэдэг арадуудай шухала аша туһада тааралдана гээд Каирай «Харагви» газетэ бэшэнэ. Энэ договор хадаа үнэн зүб бодолой илалта, эб найрамдалда дуратай хүсэнүүдэй илалта, энхэ тайбанаар зэргэ оршон байха ленинскэ политикын илалта мүн болоно. Энэ хадаа империалистнуудай эгээн лэ үһэрюу хүсэнүүдэй ехээр диилдэлгэ болоно. Зүгөөр эдэнэртэй Хитадай коммунис партиин хүтэлбэрилэгшэдэй хойболдодог байһаниинь гайхалтай. Москвада баталагдаһан договорые бүмбэрсэг дэлхэйн бүхы хүнүүд ехээр һайшаана гээд газетэ заана.

«Советскэ правительствын нангинаар, шууд сэхээр бэелүүлдэг эб найрамдалай, энхэ тайбанаар зэргэ оршон байха политика манай планетын арадуудай амгалан ёһоной хүсэлэл эрмэлзэлгэдэ бүрин тааралдана. Тиимэһээ СССР-эй хараа бодол тон зүб байна. Өөһэдынгөө хүсэд эндүүтэй хараа бодолые Хитадай коммунис партиин хүтэлбэрилэгшэдэй нэтэрүүгээр үмөөржэ байһаниинь социализмын нэгэдэлэй хэрэгтэ, бүхы дэлхэйн коммунис хүдэлөөндэ имагтал хоро хүргэнэ, эб найрамдалай түлөө тэмсэлдэ, демократиин түлөө бүхы дэлхэй дээрэ хэгдэжэ байһан тэмсэлдэ һаад ушаруулна» гэжэ «Харагви» газетэ онсолон тэмдэглэнэ.

Ехэ амжалта

СТОКГОЛЬМ, августын 23. (ТАСС). Советскэ Союз 1956 онһоо мүнөө жэл хүрэтэр электрын элшэ хүсэ гаргалгые хоёр дахин дээшэлүүлээ. Тиихэдэ США-да электрын элшэ хүсэ гаргалта энээнэй хахадһаань багаар ургаа гээд, дэлхэй дээрэ электрын элшэ хүсэ гаргалга тухай ООН-ой мэдээнүүдые тайлбарилхадаа «Дагенс нюхетер» газетэ онсолон тэмдэглэнэ.

Договорто шэнэ гүрэнүүдэй түлөөлэгшэд гар табиба

ВАШИНГТОН, августын 23. (ТАСС). Агаарта, замбуулинай дайдада, уһан доро ядерна туршалгануудые хорихо тухай договорто үшөө хоёр гүрэн—Мали болон Перу мүнөөдэр гар табиба. Хамтадаа, США-гай ниислэлдэ 73 орон тус договорто гар табиһан байна.

БУРЯАД ҮНЭН
3-дахи нюур
1963 оной августын 25.

Баяртай, манай лагерь!

— Баяртай манай зун! Манай лагерь! Дуу хүгжэмнай, хаар наадамнай, түүдэг тойроод неэдэг хаһамнай, баяртай!—гэлсэһээр, шаг шууяа табилдаад, «Орлёнок» лагериин үхибүүд бүхэли зундаа амарһан лагерьтаяа хойто эды болотор хахасабад.

Посольская станциин дүтэхэнэ үзэсхэлэн һайхан сэсэг набшын үнэрөөр хангалтаһан, дуунаа шубуухайнуудайнь аялгада цуурашамаар газарта «Орлёнок» байһан. Тэндэ дүрбэн зуу гаран үхибүүд сэнгэлигээр амараа. Үхибүүдэй лагериин һүүлшын үдэрые эндэ тэмдэглэе.

«Дуулыт, абьяастай алхасыемнай» гэһэн дуугаар пионерлагериинхидай үдэр эхилдэг байгаа. Энэ дууе эрхэ сүлөөгэй олтирогойхид, Кубын эрэлхэг зоригто солдадууд, дууладаг юм. Энэ дуунай мүрнүүдээр, хонгёо хүхюун аялгын зэдэлээн дундуур үхибүүдэй лагериин үдэр эхилдэг һэн.

Лагериин начальник Анна Семеновна Плужникова үхибүүдэй һайнаар амархын түлөө нилээдгүйхэн ехэ юумэ хээ. Наадан үнгэргэгдэнэ гү, али спортивна мүрысөөн болоно гү—Анна Семеновнагайл хабаадалгатайгаар үнгэргэгдэдэг байгаа. Теэд тиимэ наадан, мүрысөөнүүд хэды олон гээшэб. Пентунай һайндэр, Владимир Ильич Ленинэй эгээл дуратай наадан байһан карнавал, дуунай һайндэр гэхэ мэтые легериинхин ходол үнгэргэдэг һэн.

Үдэшын боро харанхай урдахана лагериин горнист Сергей Шурыгинэй ирагуу хүгжэмэй абяан дуулдаха. Тиихэдэнь үхибүүд линейкэдэ суглараха. Лагериин начальник үхибүүдэй урда үнгэрһэн үдэрэй наадынай дүнгые гаргадаг, сэгнэлтэ табидаг байгаа юм. Мүрысөөндэ гү, али наадаанда илажа гараһан отрядайхидта улаан вымпел барюулагдаад, һураг сууяа бүхы лагерь соогоо тарадаг. Һүүлшын үдэрнүүдтэ «Куба» отрядайхид бүхы мүрысөө наадануудта илажа гараа. Унтахынгаа урда тээ: «Ойн дээгүүр үдэшэ ерэбэ, «Орлёнок» унтахань даа, Эхэ оронай амгаланаар нойрсогты, үглөөдэр болотор баяртай»—гэжэ булта хэлэдэг байгаа. Тиигээд үхибүүд унтаха. Анна Семеновна вожатанууд, хүмүүжүүлэгшэдые суглуулжа, үглөөдэр юу хэхэ тухайгаа хөөрэхэ.

Мэнэ гэһээр һургуулиин хонхо жэнгиржэ, һаруул һайхан классуудта үхибүүд орохонь. Баяртай, манай зун!

Н. Мащенко, багша.

Улаан тугта бригадада

Республикын леспромхозуудай комсомол-залуушуулай бригадануудай дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ гарайн, Хандагатайн леспромхозой комсомольско организациин амжалта туйланай. Тус леспромхоз модо шэрэхэ хоёрдохи кварталайнгаа түсэбые 103 процент дүүргэжэ, түсэбһөө гадуур хэдэн мянгаад кубометр баригын модо арадай ажахын барилгада эльгээһэн байна. Леспромхозой комсомольско организацида мүнөө комсомол-залуушуулай таһын бага комплексно бригада тоологдоно. Эдэнэр бултадаа үнгэрһэн кварталда эрхим һайнаар ажаллажа, хараалагдаһан түсэбөө улуулэн дүүргэһэн юм. Бригаданудта тоологдодог 198 хүдэлмэришэд коммунис ажалай ударнигай хүндэтэ нэрэ солодо хүртэхын түлөө мүрысэнэ. Эдэнэрэй 67 залуушуулда тиимэ хүндэтэ нэрэ зэргэ олгогдонхой. Залуу модошодой дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ эрхим амжалта туйлаһан эдэнэр хоёрдохи кварталай дүнгөөр ВЛКСМ-эй обком, модо болбосоруулха хүдэлмэришэдэй профсоюзай обкомой, «Забайкаллес» комбинадай дамжуулгын Улаан туг абаха болонхой.

Мүрысөөндэ хоёрдохи һуури эзэлһэн Байгалай леспромхозой комсомольско организаци ВЛКСМ-эй обкомой дамжуулгын Улаан туг абаха болоо. Эдэнэр арадай ажахыда барилгын модо эльгээхэ түсэбөө 110 процент дүүргэһэн байха юм. Тиихэдэ предприятинуудай комсомол-залуушуулай бригадануудай дундаһаа Сэлэнгын модо буулгаха, ашаха баазын, гэрэй хэрэгсэлнүүдые түхеэрдэг Онохойн коллективүүд шалгаржа, ВЛКСМ-эй обкомой дамжуулгын Улаан тугта хүртэһэн байна.

Г. Сизых.

Городой ажалшадта...

Ленинэй орденто ЛВРЗ-гэй табадахи участогта түхеэрэгдэһэн столовонуудай трестын овощехранилищи соо ороходо шэнэ үгэрсын, чеснок, укроп зэргэ ургамалнуудай аятайхан үнэр хангалтадаг. Үүдэ ороходтойтнай зэргэ дабһалһан үгэрсөөр дүүрэн хэдэн олон томо томо боошхонууд жэрылдэн харагдаха.

— Үгэрсээ яагаад дабһалнабта?—гээд, тэндэ ажаллажа байгшадһаа асуухада:

— Городойнгоо ажалшадые һайн шанартай үгэрсөөр хангахын тула ехэ оролдолго гарганабди. Үгэрсээ дабһалхынгаа урда тээ томо жэжыень илгадаг байнабди. Энээнэй удаа үгэрсын һайхан үнэртэй байхынь тула укроп, чеснок, перец хэлсэжэ байгаад дабһалнабди,—гэжэ тус хүдэлмэри ударидажа байһан Е. Е. Королько хөөрэнэ.

Ажалдаа шударгы бэрхээр хандадаг эдэнэрнай хэдэхэн үдэрэй туршада 60 тонно үгэрсэ дабһалаад байна.

К. Димов.

ТАНИЛАА ОЛОЖО ЯДАА ГҮТ... ИИШЭ ХАНДАГТЫ

1941 оной июнь һара. Эхэ ороноо хамгаалгын агууехэ дайнай түрүүшын үдэрнүүд. Дайсадые үбсүүгээрээ угтажа, һүүлшынгээ һомондо оротороо тулалсабашье, ехэ хүсэндэ түгсэлзэн, манай сэрэгшэд хойшоо сухарижа эхилээ бэлэй. Тэдэнэй дунда Улаан Сэрэгэй кадрова командир Владимир Павлович Агапов ябалсаа һэн.

Владимир Павлович фашистнуудые гэдэргэнь үлдэжэ, түрэл ороноо дайсадһаа сүлөөлхэ жаргалда хүртэһэн байна. Ород сэрэгшэ илалтын үдэрые полковник нэрэ зэргэтэйгээр дүүргэһэн юм.

Жаргалай хэды ехэ байбашье, Владимир Павловичые нэгэ һанаан бодол унтуулхаяа болёо юм. Өөрөө һамгатайгаа хамта оло дахин хаа хаанагүй түрэл зоноо бэдэржэ, бэшэгүүдые ишэ тиишэнь бэшэжэ эхилээ һэн. Юуб гэхэдэ, һамганайнгаа аха Табункин гэгшэтэй Агапов аяар 1936 онһоо хойшо холбоо барисаагүй болошоһон байгаа. Эдэнэр тэрэнэйнгээ хайшаашье ябашаһые, амиды гү, али амиды бэшые, үхибүүд тухайнь юушье мэдэхэгүй байгаа.

Агаповтан нэгэтэ, тобшолон хэлэхэдэ, энэ жэлэй февралиин табанда Буряадай АССР-эй ниитын гуримые сахиха министерствын паспортна таһагта нэгэ бэшэг эльгээһэн. Тэрээн соогоо мүн лэ хуушан гуйлтаяа дабтаһан байгаа. Арба хоноод байхада Армавир городой Фрунзын нэрэмжэтэ гудамжын 109-дэхи гэрэй үүдые почтальон тоншобо.

Владимир Павлович түрүүшынхеэ уншаад, үнэншэбэгүй, хоёрдохёо... Саарһан дээрэ түрэлхидтнай, Табункинтан, Буряадай АССР-эй Ново-Селенгинск тосхондо ажаһууна гэжэ аржытар бэшээтэй байба. Паспортна таһагай адресна бюрогой хүдэлмэрилэгшэ мүн Табункинай басагадай хаана ажаһуудаг, мүнөө өөрынгөө айл бүлэтэй болоjо, ямар обогтой болоһон тухай бэшэһэн байгаа. Бэшэгэй удаа «танай гуйлтые дүүргэгшэ Емельянова» гэжэ обогоо юрэ бусаар табижархёо юм.

Иигэжэ Улаан-Үдын адресна бюрогой юрын хүдэлмэрилэгшэ Ида Ивановна Емельяновагай оролдосотой, ханамжатайгаар ажалладагһаа 27 жэлэй туршада уулзаагүй Агаповтанай ба Табункинтанай бүлэнүүдтэ зол жаргал ерэбэ.

Мэнэ һая, августын хорин багаар, Табункинай бага басаган, 29-тэй Ольга Яковлевна, өөрынгөө үбгэнтэй Армавир город ошожо, урдань үзөөгүй абгадаа айлшалаа.

Владимир Павлович Агаповһаа Ида Ивановна Емельяновагай н... һаяхан бэшэг ерэбэ. Тэрээн ... мүнөө пенсидэ гаража, амаржа... һан хуушанай сэрэгшэ адресна ... рогой хүдэлмэрилэгшэдтэ зүр... баяр хүргэнэ. Тэрэ өөрынгөө ... урда иигэжэ бэшэнэ: «Арадай ... кратическа Польшын Герой, ... шын хүндэтэ гражданин...» ... иимэ үндэр нэрэ зэргэдэ хүр... тухайнь бидэнэр бэшэхэ бэзэбди...

— Би өөрынгөө түрэлх... мүн Геннадий дүү хүбүүгээ, 22 ... лэй туршада хараагүй, тэдэ... дэлхэй дээрэ амиды ябана ... һанаагүй ябааб. Баярлаһ... танда хэлэхэ үгэнүүдээ ... жо яданаб. Түрэлхидыемни ол... лотнай халуун зүрхэнэй баярые ... гэнэб,—гэжэ Александр Григор... Веселов бэшэнэ.

Улаан, ягаан, хүхэ, ногоон ...тэй конвертнүүд үдэр бүри ... портна таһагай адресна б... олоороо ерэдэг. Тэдээн соо — ... хуби заяан, жаргал, найдал, ... хэгдээгүй асуудалнууд... Зарим... нэгэ бэшэгтэ харюу үгэхынгөө ... тээ арбаад гаран һуралга ... «үнэгэнэй мүрөөр мүшхэжэ», ... вайшье тооһондо дарагдаһан са... уудалха саг гарадаг. Нэгэ ... асуудал шиидхэхын тула зари... зуугаад хүнөөр хөөрэлдэдэг.

Адресна бюродо арба гаран ... дэ Носкова Екатерина Михайл..., Быкова Анастасия Алексеевна, ...фелова Евдокия Тимофеевна г... хүдэлмэрилнэ.

Адресна бюро Улаан-Үдэ гор... Володарскиин нэрэмжэтэ гудам... нэгэдэхи гэртэ байрладаг юм.

Гурбан очкотой болобо

Зүүн-Сибириин совнархозой зунай нэгэдэхи спартакиадада зорюулагдаһан мүрысөөн мүнөө хаа хаанагүй үнгэргэгдэжэ байна. Футболоор болоjо байһан мүрысөөндэ Улаан-Үдэ, Усолье, Шэтэ городуудай команданууд наадана. Улаан-Үдэ городой «Электромашина» бүлгэмэй футболистнууд айлшаар ерэһэн Шэтын «Строитель» командые 2:0 тоотойгоор шүүһэн юм. Һаяхан Усолье городой футболистнууд «Электромашинын» командатай ээлжээтэ уулзалгаяа үнгэргэхөөр ерэһэн байгаа. Хамгаалгаяа хоёр талаһаа һайнаар эмхидхэһэн эдэнэр наадаяа 1:1 тоотойгоор дүүргээ. Үнгэргэгдэһэн хоёр уулзалгын удаа Улаан-Үдын «Электромашина» эдэнэртээ айлшалха юм. Мүнөө дээрээ «Электромашина» бүлгэмэйхид хоёр уулзалгаһаа гурбан очкотой түрүүлжэ ябана. Усолье городойхид хоёр, Шэтын «Строитель» нэгэ очкотой.

Л. Хайдуров.

АЙРАГТАЙ ТОҺОН, ХҮЙТЭН ЗАНТАЙ ДИРЕКТОР

Фельетон

Бидонууд соо хэгдэһэн үглөөнэй һаамые тэргэ дээрэ ашажа байһан Надежда Гончикова һаалишан нимэрхүүгээр бодолгото болоно: «Үгы, ямар һонин юумэ гээшэб? Уһа руу бидонтой һүеэ урадхуулжархибаб» гэжэ энэ һуни зүүдэлбэлби, яагаашье жэгтэй гээшэб даа, тииһээ тиитэрээ урдахи горхо гаража ябахадаа тэргэмни хүмэриһэн байба гээшэ гү? Тиихэдэнь тэргэ дээрэхи бидонуудаймнай хабхаг нээгдээд, бүхы хүсэл зоригоо табижа һааһан һүмнай адхаршахань гээшэ гү?—гэжэ байжа аман соогоо шэбир һабир дуугараад, мүнөө урдаа байһан бидонуудайнгаа хабхагые, нээрээшье, нээгдэшэхэгүй юм аа гү гэһэндэл лаблан дараад, дараад үзэнэ. Энээнэй урда тээ хэзээдэшье нээгдээгүй хабхагуудынь тэрэл зандаа хаб-яб хаагданхай байба. «Эдэмни хадын ойһоошье мухаряа һаа, нээгдэхээр бэшэ ха юм»—гэжэ бодоходоо, тугаарайхи һанаашархалгань худал болошобо. Хэр тиибэшье, урдахи горхоёо урдынхидаа орходоо бүрил һаа наряар, ойлгомжотойгоор гараад, колхозой сепараторна пункт тээшэ галгюулба. Тэндэ Надиин хүрэжэ ерэхэдэ, гүүртын бүхы һаалишад сугларшанхай. Шаг шууяа табилдажа байбал. «Энэ юун болоо гээшэб?» гэжэ гайхаһан Надиин тэдэнэй хажууда хүрэжэ ерэхэдэнь, үни заяандаа ходол хэрүүл шууяатайгаар угтадаг шаб шарахан үһэтэй Маруся-техникэй орондо хүрин хара шэрэтэй зантагар гэгшын суурга зуунхай нохойдо адли угтажа байба ха юм.

Тииһээ тиитэрээ үдэшымни зүүдэн юун байба гээшэб? Үнэхөөрөө муу юумэ зүүдэлһэн байба гээшэ гүб?—гэжэ һанахадаа, досоонь тэрэ дарыгаа муу болошоно. Марусиин үгыл һэн хойно һүеэ гашагахагүй гэжэ оролдоһон Надя урдахи горхон соо бидонуудаа һуулгаха баатай болоо.

«Үдэр бүхэндэ һаалгадаг үнеэнэй һүн яашахань һэм бэ»,—гэжэ гэртээ бодожо һууһан Зэдын аймагай Захааминай маслопромой директор Надежда Иннокентьевна Колкина энээн тухай мэдээшьегүй байхадаа болохо. Надиин зүүдэн үнэн дээрэ тулалдажа, тэрэ үдэр «Байкал» колхозой хэдэн фермэнүүдэй һүн гашалба ха юм.

Байгша оной июль һарын һүүл багаар нүхэр Колкина гээшэмнай бужагар улаан сухал дундаа Утаата руу хонхолжо, тэндэхи сепараторна пунктда хүдэлдэг Мария Балбаровае хэлэ аманда орошогүйгөөр хараагаад: «Ши эндэ хүдэлхэ эрхэгүй хүн гээшэш, энээнһээ урда тоһо руу гараа хэдэг байһыешни уладай улаан нюур дээрэ элирүүлээ һэм, шинии тэндэ байһанай хэрэгшье үгы ха гэжэ һананаб, энэ гэһээр ерэ наашаа» гэжэ бадарган шэрүүн хоолойгоор наярба.

Балбаровагай урданайнь ябадал ямаршье байгаа юм ааб даа, хэн мэдэбэ, мэдэгдэхэ, хэлэгдэхэ газартаа дуулдахал юм бэзэ, харин тиихэдэ амгалан тэнюун ажабайдалтай «Байкал» колхозой олохон фермэнүүдэй һүн гашалхадаа энээндэ ямар хамаатайб? Тиибэшье Надежда Гончиковагай тэргэ дээрэ ашагдаһан бидонуудтай һүн гашалхал мүрөөрөө гашалба. Энэ юун дээрэһээ болооб гэхэдэ, август һарын нэгэнһээ эхилээд, 15 болотор телефоноор дуудуулжа абаашаһан Балбаровагайнгаа орондо (тэрээнээ хайшаншье эльгээ юм ааб даа, хэн мэдэбэ) ондоо хүниие табяагүй байба бшуу. Тус колхозой түрүүлэгшын хэды хонходобошье, мүн гуйхадань нүхэр Колкина иимэрхүү харюу үгэдэг байба: «Үглөө мүнөө эльгээхэбди». Теэд энэ ехэ найдуулгань далай тээһээ байгаалиин сэлмэхые хүлеэһэндэл тон адли үрэ дүнтэй байгаа.

Сепараторна пунктда ерэдэггүй эзые хүлеэ хүлеэһээр «Байкал» колхозой һаалишад хэдэн үдэрэйнгөө һаалиие өөһэдөө машинадаха, тоһо гаргаха ушартай болоһон. Тэрэнээ дам саашань тушаахадань-шье шанар муутай гэжэ гологдодог байба.

Эгээл иимэһээ хүйтэн сэдьхэлтэй директорэй Балбаровагай орондо ондоо хүниие саг соонь олоjо табяагүй һаа, айрагтай тоһон гараһан лэ зандаа байха ха юм. Хэды ехэ гарзын болоһые хэн тоолоjо гаргаха юм ааб?

Юрэдөө, хэмжээ абаха эмхи зургаанууд олдохол байха гэжэ эндэ бата найдахаар. Тэрэгүйдэ аргагүй.

В. Лубсанов.

Номой таг...

БКНИИ-гэй шэнэ... зохёолнууд

«Буряадай түүхын материалнууд болон шэнжэлэлнүүд» г... гаршагтай Буряадай эрдэм-ш... жэлэлгын комплексно институ... зохёолнууд хэблэлһээ наймаа... гараба. Буряад республикын ... жэлэй ойдо гол түлэб зорюул... даһан статьянууд тэрээн до... оруулагданхай. «В. И. Ленин ... Буряадай Автономито Социал... Совет Республикын үндэһэ һуу... табигша» гэжэ түүхын эрдэ... кандидат Н. Д. Шулуновай ... тьягаар номой түрүүшын хуу... һан нээгдэнэ. Агууехэ Октябр... үедэ Буряад орондо болоһон ... рарна хубилалтанууд тухай нү... П. Т. Хантаевай, республикым... экономико, культурын 40 жэ... хүгжэлтые харуулһан нүхэр Б... Тармахановай, Буряадай АССР... арадай гэгээрэлэй хүгжэлтэ ту... нүхэр А. А. Дуриновай статьяну... ба бусад материалнуудые саашан... уншажа болоно. БКНИИ-гэй на... на сотруднигууд нүхэр И. Н. З... дановай бэшэһэн «Буряадай АСС... тэ мэргэжэлтэ кадрнуудые бэл... хэл» гэжэ, Ю. Б. Рандаловай ... совет үедэ Бэшүүрэй буряадуу... ажахын хүгжэлтэ тухай зохё... нууд һонирхолтой. Республи... промышленна предприятинуу... коммунис ажалай ударнигай к... лективэй нэрэ зэргын түлөө ... гарһан хүдэлөөн, культурын а... дай университедүүд тухай түү... кандидадууд Б. О. Гатанов, С. Массанов гэгшэдэй статьян... мүнөө үеын шухала асууд... нуудта зорюулагданхай.

«Мэдээсэлнүүд» гэһэн юрэ... гаршаг доро Е. М. Залканд... «Түрүүшын буряад врач Д. Ху... гановай намтар тушаа», А. ... Шубинай «Эвенкнүүдэй м... үеын тосхон», Ю. А. Харае... «Буряад библиографиин түүхэ... шаа» гэһэн ба бусад тобшо ма... риалнууд толилогдоно.

Тус зохёол хадаа түүхэ шэн... лэгшэдэй, этнографуудай, ба... нарай, пропагандистнарай, т... ниитэ уншагшадай һонирхожо ... шамаар ном юм. Номой сэн ... мүнгэтэ.

Ю. Дылык...

Шуудай Ороннодо—

ШУУЮУРАЙ ОРОНДО—

Энэ зураг 1910 оной январь һарын янгинама хүйтэн нэгэ үдэр буулгагдаһан. Гахай, нохой, үхэр малай тииpэдэг, шабар шабхада дарагдаһан тэрэ үеын Верхне-Удинскын Жаран нүхэтын шууюур нэрэтэй базаар—аралжаа наймаашадай гуламта байгаа. Тиихэдэ городой мэдээжэ хонжоо наймаашад Торговский, Цыгальницкий, Кобылкин, Голдобин болон бусад энэ Жаран нүхэтэ дэлгүүрэй диилэнхи хубиинь эзэлээд, аяар холоһоо талха таряа, мяха, һү арайхан гэжэ мори шаргаар шэрэжэ асараад, тэдэнээ борлуулжа, албэ жэлбээ түлэхэ мүнгэ олохо, хаар саар бүд бараа абаха һанаатай ерэһэн таряашад, малшадые эдэ хонжоо наймаашаднай таһа мэхэлээд табидаг байгаа бшуу.

Хэнэйшье мэдэһээр, хаанта засагай хатуу хуули Октябриин хубисхалаар таһалагдажа, хүн бүхэн зол жаргалаа олоjо, республика доторнай колхоз, совхоз байгуулагдажа, предприяти, эмхи зургаан баригдажа эхилһэн баян намтартай. Хэдэн арбаад жэлэй саана «Бишыхан, соморхон хото» гэжэ нэрлэһэн А. П. Чеховэй Верхне-Удинск хото мүнөө танигдахаар бэшэ болотороо хүгжөө, һалбараа гээшэ ааб даа. Хараалишье, һанаалшье үзыт. Үдэ, Сэлэнгэ мүрэнүүдэй уулзуур дээрэ урдань ямар барилга эрхилэгдэдэг байгааб? Хооһон, нэлэнхы тала дайда...

...Мүнөө юуб даа. Үндэр байшангуудаараа үглөөнэй наранай хурса элшэдэ аяар холоһоо жэрылдэжэ, зэрэлгээ татан байхадаа, хэды омог дорюун баяр баясхалан хүнэй досоо түрүүлдэг гээшэб. Урдань, планга үбэлэй үедэ мүльһөөр сонхоо бүглэдэг, зайн гал мэдэхэгүй, шубуун дэнтэй байһан манай үргэн Буряад нютагта оньһожоруулагдаһан шэлэй завод, «Электромашина» Буряадай гигант гэжэ суурхаһан локомотиввагон заһабарилгын мантан томо завод болон бусад олон фабрикануудреспубликымнай ниислэлэй шэмэг болонхой ааб даа. Телецентрэй, радиогой асари үндэр байшан бахана... Ленинэй орденто оперо баледэй театр, олон сонхонуудтай институдууд гэхэ мэтэ. Богонихоноор хэлэхэдэ, иимэл даа Буряад оронойнмай ниислэл!

ШУЛУУН БАЙШАНГУУД

Хоёрдохи зураг бүри һаяхан буулгагданхай. Үндэр сагаан томо гэрнүүдэй оршон тойрон бодожо эхилхэдэ, тэрэ үедэ эгээл гоё гэжэ тоологдодог «Жаран нүхэтэ» мүнөө хүнэй анхарал, ой ухаандашье ородоггүй. Имагтал ойрын жэлнүүдтэ дахин шэнэлэгдэжэ, үргэдхэгдэжэ хуушанайхиһаа тад ондоо, шэнэ, гоё, һайхан түхэл шарайтай болонхой. Сагнай баян дэлгэр байдалтай шэнэ үе ха юм. Мүнөө үедэ мори шаргын орондо хажуу талададаа дойбод хээтэй хүхэ, хүхэ сэнхир, хүрин шэрэтэй «Волга» түхэлэй хүсэтэ таксинууд республикымнай хото хүдөөгөөр ябажа, холые дүтэ болгон харайлдадаг.

Мүнөө тэрэ Жаран нүхэтын хойто талаар хоёр тээгүүрээ сэсэг набшаар бүрхөөгдэһэн Революциин талмай нэмжынэ. Тус талмайн шэмэг болоһон гурбан дабхар «Универмагай» сагаан байшан холоһоо толорон харагдадаг юм.

Б. Цыремпилов.

Тобшохоноор...

⊙ Зүүн-Сибириин түмэр замай Улаан-Үдын отделениин баскетболистнууд СССР-эй түмэр замшадай спартакиадада хабаадалсахаар Одессэ мордобо. Мүн тэрэшэлэн Улаан-Үдын түмэр замшадай велосипедистнүүдэй суглуулагдамал команда Эрхүү хото мүрысөөндэ зоринхой.

⊙ Буряадай АССР-эй түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөндэ хоёр матч үнгэргэгдэбэ. Сэлэн-Дүүмын футболистнуудай команда «Байгалаархинда» 0:2 тоотойгоор шүүгдэв. Түмэр замшад «Байгалай» хоёрдохи командатай наадахадаа, 0:1 тоотойгоор шүүгдэв.

⊙ Мухар-Шэбэрэй аймагай «Рассвет» колхоз хонидоо үрэжүүлжэ саг соонь дүүргэбэ. Түсэбэйнгөө ёһоор 2600 толгой хони үрэжүүлхэ байгаа һаа, тэрэнээ хуу үрэжүүлээ. Үрэжүүлгын бүхы хүдэлмэриие ахалагша хонишод хээ. Хонидые үрэжүүлгэ дээрэ С. Е. Слепнев, П. И. Нестеров гэгшэд һайн амжалта туйлаһан байха юм.

⊙ Улаан-Үдын тээрмын комбинадай хүдэлмэришэд профсоюзай наймадахи съездын хүндэлэлдэ ажалай вахтада жагсаба. Малай тэжээл үйлэдбэрилдэг цехэй коллектив сүүдхынгээ даабариие 100 гаран процент дүүргэнэ. В. Рябущенкын мастерай халаанаархин ажалай үндэр бүтээсэ туйлана. Тэдэнэр түсэбэй ёһоор 67 тонно малай тэжээл үйлэдбэрилхэ байгаа һаа, харин 80 тоннодо хүргэнэ.

Мүн тэрэшэлэн Ю. Нечаевагай халаанайхид август һарада дэлгэрһэн мүрысөөндэ түрүүлжэ ябана. 19 үдэрэй түсэбые 119 процент дүүргэбэ. А. Туршатовагай халаанаархиншье түрүүшүүлэй зэргэдэ гаралсаа.

Сагаан улаан...

Улаан-Үдын гидрометобю... торини мэдээсэһэнэй ёһоор, м... дэр республика доторнай баг... гэ үүлэтэй байха, хойто аймаг... та хура бороон ороходо. Ба... зүгһөө һулаханаар һалх... Улаан-Үдэ городто үглөө 11—13, үдэртөө 20—22 гр... дулаан болохоор багсаагдана.

Августын 26—27-ной ... нүүдтэ республика дотор үүл... шэг байха, шиг нойтон орох... Баруун зүгһөө һулаханаар һа... ха. Һүниндөө хойто аймагу... 1—6 градус дулаан, зарим ... гуудта хюруу унаха.

А. Ерем...
дежурна синопт...

Редактор **Ц. О. ОЧИРО...**

Манай адрес, телефонууд

АДРЕС ОБЪЕДИНЕННОЙ РЕДАКЦИИ: гор. Улан-Удэ, улица ЛЕНИНА, 35. Телефоны: редактора—23-67, зам. редактора—38-42, зам. редактора—35-84, секретариата—27-3..., отделов: сельскохозяйственного производства и партийной жизни—47-59, 35-14, промышленного производства и партийной жизни—48-89, 33-61, корректорская—35-95.

Улица ЛЕНИНА, 26. Телефоны отделов: идеологического—24-74, советского строительства и быта—34-93, рабсельков и писем—25-41, 38-30, информации—32-74 и переводов—34-05.

гор. Улан-Удэ, типография Министерства культуры Бурятской АССР.

Н00508. Зак. № 1160.